

BESLUTSFÖRSLAG

Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslås besluta:

Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen godkänns och läggs till handlingarna.

Datum

2018-02-08

Ulf Olsson

Kommunalråd

Datum

_____
Kommunalråd

- Tillstyrkes
 Alternativt förslag

Diarienummer: KS 2018-00095 1.2.4.1

Programområde 1

Handläggare: Åsa Mattsson

Datum

20180208

Svante Stomberg

Kommunchef

Åsa Mattsson
Handläggare
033 357110

Datum
2018-02-19

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2018-00095 1.2.4.1

Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen godkänns och läggs till handlingarna.

Ärendet i sin helhet

Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen har upprättats.

Beslutsunderlag

1. Beslutsförslag
2. Skrivelse
3. Bilaga – Årsredovisning 2017 för Kommunstyrelsen

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsens diarium; bilaga samt protokollsutdrag

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg
Kommunchef

Årsredovisning 2017

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	4
2.1 Människor möts i Borås	4
2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga.....	5
2.3 Företagandet växer genom samverkan	6
2.4 Livskraftig stadskärna.....	7
2.5 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande	9
2.6 Goda resvanor och attraktiva kommunikationer	10
2.7 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt.....	11
2.8 Ekonomi och egen organisation	11
3 Nämndens verksamhet 1	15
3.1 Stadskansliet	15
3.2 Resultat	15
3.3 Budgetavvikelse	16
3.4 Verksamhetsanalys	18
4 Nämndens verksamhet 2	39
4.1 Kommungemensam verksamhet.....	39
4.2 Resultat	39
4.3 Budgetavvikelse	40
4.4 Verksamhetsanalys	41
5 Verksamhetsmått	42
5.1 Sysselsättning	42
5.2 Handel.....	42
6 Investeringar	43

1 Inledning

Kommunstyrelsen leder förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över nämndernas och de kommunala bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen följer de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomi. Särskilt fokus ligger på målsättnings-, framtids- och uppföljningsfrågor samt strategiskt arbete.

Vision Borås 2025 är den övergripande målbild för Borås Stads verksamhet som kommunen sedan 2012 arbetar för, visionen av det Borås vi önskar och tror på och som bygger på ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Hur väl Borås Stad lyckas arbeta mot denna vision i styrning och ledning utvärderas fortlöpande. Sedan 2016 ingår en utbildning i den obligatoriska introduktionen av nya chefer i Borås Stad, centralt i denna är att visa hur all styrning utgår från visionen Borås 2025. I samband med detta visas det så kallade visionsspelet, som öppnar för en diskussion kring hållbar utveckling.

Under året har arbetet fortsatt med att utveckla den ekonomiska styrningen. För att följa upp indikatorer och uppdrag inom samtliga verksamheter och målområden används vårt styr- och ledningssystem Stratsys. Den nya nämndorganisationen har börjat gälla från 2017 vilket präglat arbetet med budget och uppföljning under året.

I juni 2017 informerade Borås Energi & Miljö AB att projektet med ett Energi- och Miljöcentrum vid Sobacken beräknades kräva en ökad investeringsutgift med 500 mnkr. Ett uppsiktspliktärende genomfördes och presenterades för Kommunstyrelsen i oktober.

Näringslivet i Borås har utvecklats starkt på alla områden under året som gått och 2018 förväntas bli ett fortsatt bra år med nyetableringar, ometableringar och tillväxt. Försäljningen på Viared västra har startat och gått enligt plan, och flera byggen har färdigställts eller påbörjats under 2017. Arbetet med att ta fram ytterligare mark fortsatte under året.

Arbetet med att utveckla det textila klustret fortlöper och följer intentionerna i visionen Borås 2025. Borås ses numera som Sveriges och Nordens naturliga kompetenscentrum inom textil och mode. Under Almedalsveckan väckte Borås Stad tillsammans med Högskolan i Borås och Västsvenska Handelskammaren en diskussion under mottot Är textilier som räddar liv och som bygger infrastruktur Sveriges nästa tillväxtraket?

I december undertecknades avtalet med Sverigeförhandlingen som förutsätter 12 500 nya bostäder i Borås före 2035, och att ett centralt eller centrumnära stationsläge är bäst för stadens utveckling. Trafikverkets arbete med att fastställa sträckning Göteborg – Borås kommer att fortsätta under 2018. Götalandsbanan förväntas finnas med i regeringens kommande nationella plan för infrastrukturen 2018-2029 som objekt eller som utpekad brist.

Avdelningen Strategisk samhällsplanering har under året arbetat vidare med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen. Denna ska vägleda kommunen i strategiska beslut och prioriteringar som rör den fysiska planeringen och utvecklingen. Under vårvintern 2017, då staden just passerat 110 000 invånare, gick en samrådshandling ut på remiss, och har därpå bearbetats med hänsyn till inkomna synpunkter.

Avdelningen CKS, Centrum för kunskap och säkerhet, är sedan 1 januari 2017 nyetablerad i Borås Stad. Avdelningens uppdrag är att motverka och förhindra att kriminell verksamhet, oegentligheter och korruption får fäste i Borås Stads verksamheter. Under året har en visselblåsfunktion skapats i Borås Stad, för medarbetare såväl som för medborgare, där totalt 14 ärenden har handlagts.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
 Antal genomförda medborgardialoger.	1	1	2	0
 Antal gästnätter i Borås.	201 960	201 527	210 000	215 448

Antal genomförda medborgardialoger.

Kommunstyrelsen har inte genomfört någon medborgardialog under 2017. Nämnden har inte under det gångna året sett något område som varit aktuellt för medborgardialog.

Antal gästnätter i Borås.

Januari till december 2017 hade 215 448 belagda bäddar, vilket överstiger målvärdet med god marginal.

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen uppdras att leda arbetet för att under 2015 genomföra förbättringar av valfriheten inom hemtjänsten samt tillse konkurrensneutrala villkor. I förbättringarna ska följande ingå:- resultatenheter för hemtjänsten i egen regi införs, - självkostnadsberäkningen görs om då den nuvarande inte är tillräckligt uppdaterad,- ersättningssystemet ska uppnå kraven på konkurrensneutralitet,- valsituationen i hemtjänsten ska stimulera aktiva, medvetna och självständiga val.	 Genomfört	Det som finns i uppdraget är slutfört och hanteras nu av Vård- och äldrenämnden
Kommunstyrelsen uppdras att verka för att det i Borås inrättas en mottagning för sprututbyte.	 Genomfört	VG-regionen har genomfört en förstudie. Här föreslås att sprututbytesverksamhet startar på fyra orter i Västra Götaland, Göteborg, Trollhättan, Skövde samt Borås. Verksamheten lokaliseras i närheten av sjukhusens infektionskliniker. Individ- och familjeomsorgen kommer att involveras i samverkan kring sprututbytesprogrammet och även i viss mån erbjuda möjligheter till insatser för drogmissbrukare. Startdatum är ännu ej fastställt.

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen uppdras att i lämpliga upphandlingar ställa krav, eller ha som bedömningskriterier, huruvida uppdragstagaren kan erbjuda funktionsnedsatta arbete i samband med uppdraget.	◆ Delvis genomfört	Koncerninköp arbetar för att införliva kraven på ett bra sätt i upphandlingar som passar för ändamålet. Detta är ett led i det arbete som vi utvecklar kring socialt hänsynstagande i offentlig upphandling. Vi håller på att arbeta in en person från arbetslivsförvaltningen för att stötta oss i dessa frågor.
Den som i kommunens verksamhet får mat serverad i hemmet ska få fler valmöjligheter. Maten till förskolor, skolor och äldreboenden produceras och lagas så nära de som ska äta som möjligt. Matkort ska utredas av Stadsdelsnämnd Väster. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen	● Genomfört	Utifrån framtagna kostutredning beslutade Kommunstyrelsen i oktober 2013 att inriktningen för kostverksamheten inom förskola och skola ska vara att vid ny- eller ombyggnation av större enheter planera för tillagningskök samt att fortsätta utveckla de befintliga mottagningsköken. Inriktningen för kostverksamheten på gymnasieskolan ska vara att alla större kommunala gymnasieskolor har ett tillagningskök. Inriktning för kostverksamheten inom särskilt boende/korttid ska vara att laga mat på avdelningarna. Ställningstagande ska göras vid ny- eller ombyggnad. Materialet från kostutredningen med förteckning och status av de kommunala köken har uppdaterats och en plan för tillagningskök har tagits fram och överlämnats till KF 2016. Vad gäller utredning av matkort har en omvärldsanalys genomförts för att undersöka hur andra kommuner arbetar med detta. Någon kommun som använder matkort för pensionärer istället för matdistribution har tyvärr inte hittats. Däremot använder någon kommun en typ av kort för att pensionärer kunna äta till ett subventionerat pris. I Borås Stad kan pensionärer vid köp av kuponhäfte/kort äta till ett lägre pris än övriga gäster vilket kan likställas vid ett sk.matkort.

2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga

2.2.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
En översyn av ersättningen till friskolor med tillhörande fritidshem samt ersättningen till de fristående förskolorna ska göras under 2015 i syfte att tillse likvärdiga konkurrensvillkor mellan den kommunala skolan och de fristående aktörerna. Kommunstyrelsen ska göra en översyn av ersättningen till skolor där ersättningen följer de enskilda eleverna.	◆ Delvis genomfört	Grundskole- och förskoleförvaltningen har påbörjat denna översyn och uppdraget beräknar att vara genomfört och tillämpas fr om senast 2019.

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
En utredning om skolstrukturen där användning, förändringar och var nya skolor ska byggas ska tas fram. Utredningen ska även innefatta hur Borås Stad ska möta en växande förskolas behov av lokaler.	● Genomfört	Arbetet med åtgärdsplanen är genomfört, med undantag av ställningstagande avseende småskolor. De förbättringsåtgärder som föreslås införlivas i det löpande arbetet med lokalresursplanen. Några åtgärder påverkas av det obligatoriska skolvalet och utvecklingen följs fortlöpande av berörda nämnder/förvaltningar.
Stadsdelsnämnd Norr uppdras att inrätta funktion elevombud. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen	● Genomfört	Rekrytering av elevombud pågår. Funktionen kommer att finnas på plats under våren 2018.

2.3 Företagandet växer genom samverkan

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
● Tillgång till mark för företagande, m2.	400 000	250 000	250 000	250 000
■ Borås Stads näringslivsklimat - ranking enligt Svenskt näringsliv.	47	106	35	118
● Företagsklimat enl. öppna jämförelser (Insikt) - Totalt, Nöjd Kund Index		62	66	66

Tillgång till mark för företagande, m2.

För närvarande är tillgången på mark 250 000 m2 så målvärdet är uppfyllt.

Borås Stads näringslivsklimat - ranking enligt Svenskt näringsliv.

Faktorn är svår att påverka och vi är inne i en trend som går bakåt. Rankningen är en attitydundersökning och mäter en allmän känsla vid bedömningstillfället.

Företagsklimat enl. öppna jämförelser (Insikt) - Totalt, Nöjd Kund Index

Insiktsarbetet, ett omfattande program, pågår. Beräkningen är att det kommer att ge resultat på sikt.

2.3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen får i uppdrag att under 2015 utarbeta ett markstrategiskt program. Borås Stad är en betydande markägare som behöver kunna erbjuda färdig tomtmark för företag och institutioner som en naturlig och självklar del i kommunens näringslivspolitik. I programmet ska redovisas ambitioner och syn på kommunens markinnehav,	● Genomfört	Uppdraget genomfördes genom beslut av riktninjer i Kommunfullmäktige 2017-04-27.

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
markanvändning, markanvisningar och markpriser.		
En samordningsfunktion för landsbygdsinriktad näringslivsutveckling ska finnas under Kommunstyrelsen.	● Genomfört	Tjänsten är inrättad och verksam.
Kommunstyrelsen ska ansvara för att Borås Stad bygger upp kompetens kring hur staden kan stödja och underlätta för företag som vill öka sitt hållbarhetsarbete.	◆ Delvis genomfört	Under uppbyggnad.
Indikatorn "Antal personer med arbetsmarknadsanställningar" förnyas till budget 2018. Kommunstyrelsen svarar för att ta fram en justerad indikator	● Genomfört	Indikatorn har tagits bort från och med Budget 2018.
Kommunstyrelsen uppdras ta fram en etableringspolicy.	◆ Delvis genomfört	Pågår, under politisk beredning.

2.4 Livskraftig stadskärna

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
● Antal nya bostäder i detaljplan i stadskärnan.	0	40	100	130
■ Förtätning av stadskärnan, antal nyinflyttade till centrum.	85	147	-	-
■ Antal nyproducerade bostäder i Borås tätort	302	302	-	-
■ Antal nyproducerade lägenheter av allmännyttan	151		46	0

Antal nya bostäder i detaljplan i stadskärnan.

130 lägenheter har antagits i detaljplan för Centrum Pallas år 2017.

Förtätning av stadskärnan, antal nyinflyttade till centrum.

Invånarantalet redovisas en gång om året från SCB. Siffror för 2017 finns först i februari 2018.

Antal nyproducerade bostäder i Borås tätort

Siffror för helår levereras i maj påföljande år. Siffror för 2017 kommer först maj 2018.

Antal nyproducerade lägenheter av allmännyttan

0 st färdigställda bostäder av AB Bostäder 2017.

2.4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen uppdras att ta fram en förtätningsstrategi som ett tillägg till översiktsplanen. I strategin ska bland annat ingå en konkretisering av vad som krävs för att nå upp till visionens mål om tredubblat invånarantal i stads kärnan till 2025, vilka gröna lungor som behöver värnas särskilt, en inventering av lufttomter samt förslag på lokalisering av framtida höga hus.	 Ej genomfört	Förslag till ny översiktsplan väntas antas våren 2018. Under tiden pågår arbete med uppdraget kring förtätning av stads kärnan, i enlighet med det som Översiktsplanen kommer att förorda.
Alla delar i byggprocessen som påverkas av Borås Stads agerande ska ses över. Det ska vara enkelt att komma igång med byggen i Borås Stad. Företag som vill bygga bostäder får snabbare beslut när det gäller planer, markanvisningar och bygglov. Kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa hur översynen ska gå till.	 Delvis genomfört	Samarbete för att underlätta och förbättra samhällsbyggnadsprocessen har genomförts dels genom 2017 års nämndövergripande arbete med "Samarbetsuppdraget inom Samhällbyggnadsprocessen", dels genom kontinuerliga presidieöverläggningar inom sektorn samhällsbyggnad. Dessa arbeten har bidragit till bättre samsyn och förståelse mellan verksamheter och att jobba med längre planeringshorisonter. Därutöver har Kommunfullmäktige antagit Riktlinjer för markanvisningar samt Riktlinjer för markförvärv och försäljning. Detta för att tydliggöra och underlätta processen för byggherrar.
Kommunstyrelsen uppdras att under 2017 tillämpa dubbel markanvisning i minst ett fall.	 Genomfört	En kommande markanvisningstävling i centrum är påannonserad som dubbel markanvisning. Målet är att samma byggherre bygger centrala bostäder samt bostäder även i mindre tätort.
Kommunstyrelsen ska proaktivt anvisa mark för bostäder och verksamheter.	 Genomfört	Kommunstyrelsen har aktivt markanvisat flera områden för bostäder i staden, ex Bergsbo, Sjöbo, Norrmalm, Brämhult, Viskafors och Dalsjöfors. Detta arbete fortsätter.
Indikatorn "Andel av ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan, %" förnyas till budget 2018. Kommunstyrelsen svarar för att ta fram en justerad indikator	 Genomfört	Indikatorn finns kvar i Budget 2018 men målvärdet är justerat.
Kommunstyrelsen uppdras under 2017 presentera ett förslag på hur fler bostäder kan byggas längs kollektivtrafiktäta stråk utanför centralorten Borås.	 Delvis genomfört	Förslaget till ny översiktsplan pekar ut fyra stråk där kollektivtrafiken är väl utbyggd. Översiktsplanen förväntas antas under våren 2018.

2.5 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
■ Andel hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, %.	59,4	63,4	-	-
■ Antal nyproducerade bostäder utanför Borås tätort		94	-	-
● Antal nya bostäder i detaljplan utanför stadskärnan.		99	500	980
● Antal nyproducerade lägenheter av kransorternas kommunala bostadsföretag			15	15

Andel hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, %.

PTS bredbandsstatistik för 2017 presenteras först i mars 2018 och avser då läget 2017-10-01.

Antal nyproducerade bostäder utanför Borås tätort

Siffror för helår levereras i maj påföljande år. Siffror för 2017 finns inte förrän maj 2018.

Antal nya bostäder i detaljplan utanför stadskärnan.

2017 har antagits byggrätter för 980 bostäder utanför stadskärnan, Samtliga ligger i tätorten Borås, enligt följande fördelning; Regimentet 400, Hulta 140, Hässleholmen 240, Bergdalen 100, Bergsåter 70, Hestra 24, samt Sjöbo 6 stycken.

Antal nyproducerade lägenheter av kransorternas kommunala bostadsföretag

15 st färdigställda bostäder av bolagen utanför Borås tätort.

2.5.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen ska under året presentera ett förslag som visar hur fler bostäder kan byggas efter kollektivtrafikstråken utanför Borås centralort.	◆ Delvis genomfört	Förslaget till ny översiktsplan pekar ut fyra stråk där kollektivtrafiken är väl utbyggd. Översiktsplanen förväntas antas våren 2018.
Införandet av en distributionscentral enligt förslag från Tekniska nämnden ska påbörjas under 2016 i den takt som tillgängliga medel tillåter. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen	◆ Delvis genomfört	Inriktningsbeslut på hur ett införande ska genomföras och finansieras har beslutats på politisk nivå under sensommaren. Under hösten påbörjade ett arbete med att upphandla distributionscentral och distributör samt som vi aktiverade det lokala näringslivet och förbereder kommande livsmedelsupphandling för att införlivas när samvarudistributionen är på plats. Detta kommer att ta tid och planering.

2.6 Goda resvanor och attraktiva kommunikationer

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
— Kollektivtrafiken ska bli mer attraktiv och kollektivtrafikresandet ska öka varje år, ökning/år i %.	0,2	1,8	-	-

Kollektivtrafiken ska bli mer attraktiv och kollektivtrafikresandet ska öka varje år, ökning/år i %.

Resandet redovisas årsvis av Västtrafik. Siffror för helår levereras i april påföljande år. Siffror för 2017 väntas under april 2018.

2.6.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen får i uppdrag att under 2015 utreda "framtidens kollektivtrafik" och att ta ett helhetsgrepp om den långsiktiga trafikplaneringen som är påbörjad och infogad i en trafikstrategisk utredning.	◆ Delvis genomfört	Utredningsarbetet har pågått under en längre tid. Arbetet hänger samman med budgetuppdraget för att frigöra Södra torget från bussar. Beredning av uppdraget kring Södra torget pågår och beslut väntas 2018.
Under 2015 ska förutsättningarna för att införa skolkort till samtliga skolungdomar utredas.	● Genomfört	Är genomfört i 2018 års budget
Kommunstyrelsen ska utreda samt föreslå en annan lokalisering av den busstrafik som idag sker på Södra torget, i syfte att frigöra torget från busstrafiken.	◆ Delvis genomfört	Utredning om bussarna genom centrum och lokalisering av central bytespunkt har varit på remiss. Inriktningsbeslut förväntas tas våren 2018.
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheterna att använda befintliga järnvägar och/eller nybyggda spår för pendeltågs-/spårvagnstrafik.	● Genomfört	Västtågsutredningen har varit på remiss under 2017. Borås Stad har svarat på remissen. Det är Västra Götalandsregionen som ska stå för eventuell utbyggnad och trafikering i regional plan. Uppdraget att utreda är genomfört av Västra Götalandsregionen.
Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en cykelstrategi.	◆ Delvis genomfört	Ett förslag till cykelstrategi väntas bli klart under 2018.
Kommunstyrelsen uppdras inleda samtal med Västtrafik för att en eller flera linjer i Borås stadstrafik ska trafikeras med elbussar.	● Genomfört	Västtrafik har fått i uppdrag av Västra Götalandsregionen att införa eldrift i pågående affärsområde för linje 2. Genomförande väntas ske 2018. Borås Stad deltar i processen men kommunen kommer ej behöva göra någon infrastrukturell åtgärd. Uppdraget att initiera samtalet är genomfört.
Kommunstyrelsen uppdras utreda kostnaderna för tillköp hos Västtrafik så att närtrafiken kan gälla även i de mindre tätorterna som vi har i Borås.	◆ Delvis genomfört	Diskussioner pågår om en avgränsning av vilka orter som ska gälla för ett sådant tillköp. Närtrafikens utbud har utvecklats positivt senaste tiden. Utredning pågår huruvida uppdraget fortfarande är aktuellt.

2.7 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

2.7.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen får i uppdrag att under året ta fram en strategi för grön IT som innebär bland annat att den IT-hårdvara som kommunen köper in ska ha en bra energi- och miljöprestanda. En utredning skall genomföras under året.	◆ Delvis genomfört	Utredningen om en modern utskriftshantering har resulterat i beslut om införande av pull-print, vilket innebär att man hämtar ut sin utskrift på valfri central skrivare med hjälp av sitt tjänstekort. Detta innebär stora miljövinster. Systemet införs i takt med att tjänstekorten utfärdas och skrivarna byts ut. En sammanhållen strategi för Grön IT är under utarbetande.
Kommunstyrelsen uppdras att 2015 ta fram en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen. Tysta områden ska utredas.	◆ Delvis genomfört	Ett tillägg till översiktsplanen inväntar att förslaget till ny översiktsplan ska antas 2018. Under tiden pågår en analys om landskapskaraktärer som utförs av Samhällsbyggnadsförvaltningen. Dialog om arbetsmaterialet kring landskapet planeras ske med bl a ordsråd under våren 2018. Kartmaterial från Miljöförvaltningen finns för indikationer på områden som kan upplevas som tysta.
Kommunstyrelsen ska ta fram en definition av närproducerade livsmedel, att ligga till grund för uppföljning av ambitionen att år för år öka den närproducerade andelen.	● Genomfört	En definition av närproducerat är framtagen och har antagits av Kommunfullmäktige senhösten 2017.
När staden arrangerar konferenser, bokar hotell och köper mat ska Svanen-, Krav- och Fairtrademärkning liksom närproducerade livsmedel efterfrågas och målnivå/indikatornivå för andel ekologiskt/närproducerat tillämpas.	◆ Delvis genomfört	Detta kommer att kräva en separat hotell-/konferensupphandling, som vi inte har idag, för att säkerställa att målnivå/indikatornivå för andel ekologiskt/närproducerat tillämpas. Det finns inga hinder idag att kräva Svanen-, Krav- och Fairtrademärkning när staden arrangerar konferenser, bokar hotell och köper mat. Vad gäller närproducerade livsmedel bör vi ta ställning till om det är Borås Stads definition som ska efterfrågas och om den ska gälla på ett nationellt avtal. En utredning på hur Borås Stad använder hotell- och konferensanläggningar har påbörjats.

2.8 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
◆ Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	4,8	4	4	4,2
■ Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	0,4	0,1	0	12,9

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall År 2017
◆ Hälsa – friska medarbetare under ett år i % av andel anställda.	45,7	45,5	45	43,2

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Andelen sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid är 4,2 % för Stadskansliet jämfört med kommunen som helhet som har en sjukfrånvaro på 7,3 %. På en sådan liten förvaltning som Stadskansliet utgör, påverkar enskilda sjukfall statistiken i hög utsträckning.

Stadsledningskansliet bör kunna klara att ligga på en lägre nivå. Här krävs att samtliga enheter ser över sitt arbete med att skapa en frisk arbetsplats.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Stadsledningskansliet använder sig i mycket liten utsträckning av den här typen av avlöningsform. Sedan 2017-01-01 organiseras den centrala bemanningsverksamheten under stadsledningskansliet, där timlön är en avlöningsform som används inledningsvis.

Hälsa – friska medarbetare under ett år i % av andel anställda.

Utfallet är något lägre för 2017 och förvaltningen når inte upp till önskat målvärde. Det finns en relativt stor skillnad mellan män och kvinnors hälsotal, där männen ligger 20,7 procentenheter högre än kvinnorna. När siffrorna jämförs med övriga förvaltningar synliggörs att kvinnornas hälsotal överlag är lägre än männens. Dock inte så mycket som för stadsledningskansliet. Här behöver varje enhet analysera sin arbetsmiljö och arbetsbelastning.

2.8.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Kommunstyrelsen ansvarar för att Saltemads campingverksamhet säljs alternativt läggas ut på entreprenad under 2015. Marken ska ej säljas.	◆ Delvis genomfört	Ärendet är under politisk beredning. Alternativ placering och alternativt användningsområde för Saltemadsområdet utreds. Tidplan osäker.
Kommunstyrelsen ska utreda om driften av Stadsparksbadet lämpligare kan ske på entreprenad.	● Genomfört	Förutsättningen är kommersiell verksamhet utan subvention och med rimlig prissättning. Med verksamhetens nuvarande finansieringsgrad behöver prisnivåerna ökas med ca 60-65% allt annat oförändrat.
Kommunstyrelsen ska i samverkan med de kommunala bostadsbolagen utreda en ökad samordning av bolagens administration.	◆ Delvis genomfört	Utredning visar på svårigheter för administrativ samordning pga LOU. Utredning pågår kring ev införlivande av bostadsbolagen i Stadshus AB.
Kommunstyrelsen uppdras att utreda förutsättningarna för att införa utmaningsrätt i lämpliga verksamheter senast halvårsskiftet 2016.	◆ Delvis genomfört	Beredning pågår med ambitionen att redovisa ett färdigt förslag under andra kvartalet 2018.

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Under 2016 ska samtliga förvaltningar ta fram könsdelad statistik för att möjliggöra analys av resursfördelning ur ett genusperspektiv. Stadskansliet ska under året ta fram konkreta exempel för hur arbetet med jämställdhetsintegrerad budget kan genomföras.	◆ Delvis genomfört	Förvaltningar tar idag fram könsdelad statistik. Nämnderna fick i budget 2018 möjlighet att redovisa hur de avser arbeta med jämställdhetsintegrerad budget under verksamhetsåret 2018. Uppföljning kring detta görs i vanlig ordning. Samtidigt har en djupare dialog med Fritids- och folkhälsonämnden inletts för att ta fram fler konkreta exempel på hur arbetet med jämställdhetsintegrerad budget kan genomföras.
Kommunstyrelsen ska, inom ramen för Kommunfullmäktiges tidigare beslut om Plan för personal- och kompetensförsörjning, utreda förutsättningarna för kompetensutveckling bland chefer, däribland enhetscheferna i äldreomsorgen.	● Genomfört	Ärendet avslutat. Hanteras inom ramen för uppdrag 2016/KS0284
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda kostnader och former för inspiration och fortbildning för stadens måltidspersonal, till exempel i form av ett utbildningskök.	● Genomfört	Kostverksamheten inom förskola, skola och äldreomsorg planerar kontinuerligt olika fortbildningsaktiviteter för personalen. Verksamheten förlägger oftast aktiviteterna vid skollov och väljer då kök som är mest lämpligt. Detta har varit mycket uppskattat och värdefullt för personalen och kommungemensam kost föreslår att upplägget av utbildning/inspiration till kökspersonalen kan fortsätta på samma sätt även i fortsättningen.
CKS ska föra en dialog med polisen om att inrätta lokala och/eller mobila polisstationer.	◆ Delvis genomfört	Dialog med lokalpolisområdet pågår kontinuerligt ang lokala poliskontor. Vi har föreslagits en försöksverksamhet i Borås särskilt utsatta områden där uppfattningen är att lokala poliskontor skulle göra skillnad. Vidare pågår arbete vid CKS med ett förslag om "kvarterpolis 2.0", en uppdaterad kvarterpolis med placering i de särskilt utsatta områdena. Polismyndighetens personalbrist gör dock processen svårare. Lokalpolisområde Borås har anskaffat ett mobilt poliskontor vilket även kan och har använts i de särskilt utsatta områdena. Frågan om lokala poliskontor bedöms inte vara görligt innan polisen erhåller mer resurser.
Möjligheten att sköta omlastningen vid den blivande distributionscentralen med personal som annars står långt från arbetsmarkanden ska utredas.	● Genomfört	Att sköta omlastningen vid den blivande distributionscentralen med personal som annars står långt från arbetsmarknaden medför inga svårigheter förutom risken för utökade kostnader för handledning och val av införande.
Kommunstyrelsen ska arbeta vidare med åtgärder för att hjälpa stadens anställda att minska CO2-belastningen vid resor till och från arbetet och får i uppdrag att utreda hur distansarbete kan användas för nämnda ändamål.	● Genomfört	Klart. Återredovisades till KS 2017-09-04.

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att starta Borås Stads gemensamma bemanningsenhet från den 1/1 2017. Arbetet sker i nära samverkan med berörda nämnder. Verksamheten ska utvärderas hösten 2017, och denna utvärdering ska innefatta en prövning av var den operativa verksamheten och dess finansiering ska flyttas fr o m 2018-01-01. Kommunstyrelsen kommer därefter, huvudsakligen, ha en strategisk funktion.</p>	<p>● Genomfört</p>	<p>Utvärderingen av bemanningsenheten redovisades för KS 2017-11-20. Kommunstyrelsen godkände utvärderingen och beslutade att bemanningsenhetens verksamhet fortsätter att utvecklas i nuvarande form på stadsledningskansliet under 2018 och 2019 för att därefter utvärderas på nytt. Finansieringen sker även fortsättningsvis på avtalsbasis med respektive deltagande förvaltning.</p> <p>Utdrag från sammanfattningen: Bemanningsverksamheten är en strategisk och operativ verksamhet där dessa båda delar hänger samman. Det handlar om hur Borås Stad ska personal- och kompetensförsörja olika verksamheter på kort sikt och på längre sikt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genom starten av den gemensamma Bemanningenhet så har likvärdigheten ökat, t.ex. så gäller samma regler, tillämpningen förutsätter fortsatt arbete. • Principen om "En väg in" för timavlönade till arbetsgivaren Borås Stad har en positiv förankring i verksamheterna, det gäller särskilt den del som omfattar rekryteringsarbetet. • Den gemensamma Bemanningenhetens arbete siktar också på att stärka bilden av Borås Stad som en arbetsgivare och varumärket Borås Stad. • Arbetet med kvalitetssäkring har förbättrats t.ex. samma rutiner och kontroller i rekryteringsarbete och uppföljningsamtal. • Samordningsvinster har uppnåtts, t.ex. med "En väg in"-principen. Bemanningenheten hanterar en betydligt större verksamhetsvolym än de tidigare stadsdelsförvaltningarna.
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över upphandlingsverksamhetens prissättning till nämnder och förvaltningar i syfte att ömsesidigt dra nytta av de vinster som kan uppstå vid upphandlingar.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Arbete pågår. Alternativen presenterade är någon form av provision direkt från avtalsleverantören för att Koncerninköp ska kunna använda medlen för mer stringentare uppföljning. Dock inte lämpligt för alla typer avtal eller upphandlingar.</p>
<p>Upphandlingsavdelningen ska förstärkas med en hållbarhetsstrateg.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Rekrytering pågår av en hållbarhetsstrateg.</p>
<p>Tekniska nämnden får i uppdrag att se över hur upphandlingsverksamheten skall finansieras av förvaltningarna. Här skall bland annat beaktas hur vinsthemtagning sker utifrån avtalstrohet och nya ramavtal. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Upphandling av inköpsanalyssystem är klar. Systemet matas nu med data som kommer vara färdig för begränsad lansering under våren. Pågår även inventering av nya avtalsområden som inte är upphandlande eller områden där koncernperspektivet inte hanteras. Resurser är en bristvara vad gäller att skyndsamt komma tillrätta med nya områden.</p>

Uppdrag	Status År 2017	Kommentar År 2017
Tekniska nämnden får i uppdrag att arbeta fram en policy när det gäller inventarier som syftar till att i första hand använda det som Borås Stad redan äger. En för Borås Stad gemensam förmedling av inventarier ska starta och vara förstahandsalternativ, innan nyanskaffning sker. Uppdraget tas över av kommunstyrelsen.	◆ Delvis genomfört	Arbetet är påbörjat. Diskussioner kring policy och vem som bör administrera förmedlingen pågår. Diskussioner att göra alternativet attraktivare, kostnadsreducerande samt upprätthålla någon form av cirkulär ekonomi förs. Under våren kommer styrgrupp att sättas och en serie studiebesök företas.

3 Nämndens verksamhet 1

3.1 Stadskansliet

3.2 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Statsbidrag	2 196	2 303	4 923	2 094	-2 829
Avgifter och övriga intäkter	64 148	59 108	72 372	88 912	16 540
Summa intäkter	66 344	61 411	77 295	91 006	13 711
Personal	-84 372	-88 845	-127 675	-126 796	879
Lokaler	-7 352	-7 735	-12 967	-11 611	1 356
Övrigt	-66 140	-58 265	-66 978	-71 087	-4 109
Kapitalkostnader	-10 057	-9 842	-7 205	-7 229	-24
Summa kostnader	-167 921	-164 687	-214 825	-216 723	-1 898
Buffert (endast i budget)					
Nettokostnad	-101 577	-103 276	-137 530	-125 717	11 813
Kommunbidrag	83 060	91 261	137 330	137 330	0
Resultat efter kommunbidrag	-18 517	-12 015	-200	11 613	11 813
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat			200	200	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	-18 517	-12 015	0	11 813	11 813
Ackumulerat resultat	3 543	3 377	3 177	15 681	12 504

Resultatanalys

Kommunbidraget för Stadsledningskansliet uppgick till 137,3 mnkr medan nettokostnaden blev 125,7 mnkr, ett resultat på 11,6 mnkr. Resultatet inkluderar ett ej utnyttjat kommunbidrag avseende byggbonus om ca 9,8 mnkr, vilket förs vidare till 2018. I resultatet ingår även kostnader för ny IT-plattform med 0,6 mnkr och Sociala investeringar med 0,3 mnkr. Dessa finansieras genom öronmärkta medel. Återstående mellanskillnad visar då ett positivt resultat om ca 2,7 mnkr, vilket främst beror på svårigheter att tillsätta specifika tjänster.

Enligt fattat beslut godkänns Kommunstyrelsen att använda 0,2 mnkr av ackumulerat överskott till Innovationsplattformen.

Till budgetramen har under året tillskjutits 14,4 mnkr relaterat till IT-licenser, ca 1 mnkr för Lokal utveckling samt 0,5 mnkr för lönemässig förstärkning.

3.3 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Kommunledning					
Intäkter	8 693	4 699	13 514	24 940	11 426
Kostnader	-75 441	-78 966	-138 217	-133 826	4 391
Resultat	-66 748	-74 267	-124 703	-108 886	15 817
Kommunikation					
Intäkter	781	594	650	567	-83
Kostnader	-9 910	-9 623	-10 420	-10 068	352
Resultat	-9 129	-9 029	-9 770	-9 501	269
Juridik					
Intäkter	370	922	370	374	4
Kostnader	-4 074	-3 847	-3 793	-4 019	-226
Resultat	-3 704	-2 925	-3 423	-3 645	-222
Personaladministration					
Intäkter	19 495	19 092	12 624	17 192	4 568
Kostnader	-19 334	-18 460	-13 245	-16 602	-3 357
Resultat	161	632	-621	590	1 211
Arkiv					
Intäkter			75	105	30
Kostnader			-4 973	-3 945	1 028
Resultat			-4 898	-3 840	1 058

Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Nämnd- och styrelseverksamhet					
Intäkter	5	6	0	9	9
Kostnader	-12 304	-12 887	-9 948	-10 551	-603
Resultat	-12 299	-12 881	-9 948	-10 542	-594
Markreserv					
Intäkter	20 918	20 703	21 000	21 685	685
Kostnader	-12 634	-11 203	-15 883	-12 220	3 663
Resultat	8 284	9 500	5 117	9 465	4 348
Totalförsvär och samhällsskydd					
Intäkter	2 217	2 242	2 242	1 821	-421
Kostnader	-2 583	-1 688	-2 072	-1 938	134
Resultat	-366	554	170	-117	-287
Industrimark					
Intäkter	2 266	4 122	2 160	6 011	3 851
Kostnader	-1 045	-994	-725	-725	0
Resultat	1 221	3 128	1 435	5 286	3 851
Bostadsmark					
Intäkter	11 599	9 031	12 074	6 216	-5 858
Kostnader	-855	-804	-568	-565	3
Resultat	10 744	8 227	11 506	5 651	-5 855
Vård och omsorg					
Intäkter			0	15	15
Kostnader	-1 391	-1 422	-1 300	-10 286	-8 986
Resultat	-1 391	-1 422	-1 300	-10 271	-8 971
Koncerninköp					
Intäkter			12 586	12 072	-514
Kostnader			-13 681	-11 839	1 842
Resultat			-1 095	233	1 328
Övrigt					
Intäkter					
Kostnader	-28 350	-24 793	0	-140	-140
Resultat	-28 350	-24 793	0	-140	-140
Totalt					
Intäkter	66 344	61 411	77 295	91 007	13 712
Kostnader	-167 921	-164 687	-214 825	-216 724	-1 899
Resultat	-101 577	-103 276	-137 530	-125 717	11 813

3.4 Verksamhetsanalys

3.4.1 Kommunledning

Inom området Kommunledning redovisas samtliga verksamheter inom Stadsledningskansliet förutom de som specifikt lyfts ut i tabellen. Årets resultat uppgick till +15 817 tkr jämfört med budget. Denna avvikelse inkluderar budget för bemanningsverksamheter inom Vård och omsorg, vilka däremot redovisar sitt eget kostnadsutfall. Detta lämnar ett överskott om 6 956 tkr.

I resultatet finns en outnyttjad byggbonus om 1 613 tkr som förs över till 2018.

Svårigheter att rekrytera personal för specifika tjänster bidrar till budgetavvikelsen.

3.4.1.1 *Gemensam administration*

Verksamheten avser Stadsledningskansliets administrativa kostnader samt förvaltningens lokalkostnader. Årets resultat visar - 2,5 mnkr, vilket bl a kan härledas till kostnader som följd av Borås Stads omorganisation till facknämnder, underbudgeterade lokalvårdskostnader samt inköp av ny teknik till Kommunstyrelsens sammanträdesrum.

Borås Stad arbetar för att främja den lokala utvecklingen i hela kommunen. Lokal utveckling, som finansieras genom centralt avsatta medel, bokförs under den gemensamma administrationen. År 2017 beviljades ansökningar till en total kostnad av ca 1 mnkr, t ex vattentoalett vid naturreservatet Mölarp, elparcykel i Dalsjöfors, elljusspår i Aplared samt lekplats i Seglora.

Ny nämnd- och förvaltningsorganisation

Kommunfullmäktige gav i mars 2016 Kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda och genomföra den nya nämnd- och förvaltningsorganisationen med start i januari 2017. Kommunstyrelsen ledde omställningsarbetet genom sin styrgrupp för översynen av organisationen. Kommunchefen var ansvarig tjänsteman. Från och med 1 januari 2017 är kommunen nu organiserad i facknämnder och fackförvaltningar istället för stadsdelsnämnder och stadsdelsförvaltningar. I allt väsentligt har omställningen till ny nämnd- och förvaltningsorganisation fungerat väl.

I samband med omorganisationen bytte Kommunstyrelsens förvaltning namn från Stadskansliet till Stadsledningskansliet. Förvaltningen växte 2017 genom omflyttning av verksamheter: Upphandlingsavdelningen flyttades från Tekniska förvaltningen och bytte namn till Koncerninköp, Stadsarkivet flyttades från Kulturförvaltningen, Borås Stads gemensamma bemanningspool tillfördes förvaltningen, liksom två nya tjänster som äldre- och elevombud. Därutöver tillkom avdelningen Centrum för kunskap och säkerhet till vilken kommunens säkerhets- och försäkringsfunktion tillhör.

Handlingsplan för förskola, grundskola och gymnasium

Kommunstyrelsens förhandlingsdelegation gav under hösten 2016 kommunchefen i uppdrag att ta fram en handlingsplan med förslag till förbättringar inom förskola, skola och gymnasium. Kommunchefen har genomfört uppdraget tillsammans med en partssammansatt arbetsgrupp, KAL-gruppen, och resultatet slutredovisades i januari 2017.

3.4.1.2 *Sekretariatet*

Avdelningen har sekreterarskap för Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen. Sekretariatet sköter också sekreterarskap i Arvodesdelegationen, Kommunfullmäktiges valberedning och Representationskommittén, samt handlägger kommitténs ärenden. Sekretariatet är också systemägare och förvaltare för Borås Stads centrala ärendehanteringssystem.

Projektavslut för ett nytt ärendehanteringssystem, Ciceron, har genomförts i november 2017, implementerat för registrering av ärenden hos samtliga nämnder utom Miljö- och konsumentnämnden. Under 2018 är målet att samtliga nämnder ska använda sig av digitala möten i Ciceron Assistent. 50 personer har utbildats på en avancerad nivå i Ciceron, och cirka 300 handläggare. Gemensamma mallar för alla nämnder har skapats, liksom generella mallar för hela organisationen, samt att den nya klassificeringsstrukturen också är på plats från 2018. En stor del av projektet har varit att överföra information från LIS till Ciceron och e-arkivet. Totalt har 30 000 ärenden konverterats.

3.4.1.3 Ekonomistyrning

Ekonomistyrning ansvarar för kommunens centrala och övergripande ekonomiska planering, uppföljning, styrning och strategisk IT. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över kommunens nämnder och bolag utgör grunden i arbetet. Det innebär bland annat beredning av nämndernas förslag respektive redovisning inför beslut om kommunens årsbudget och årsredovisning. Avdelningen ansvarar också för finansverksamheten med kommunens internbank för bolagen. Sedan 2017 tillhör också enheten för strategisk IT avdelningen Ekonomistyrning med ett övergripande ansvar för IT-frågor i Borås Stad.

Den svenska ekonomin har utvecklats väl de senaste åren även om utvecklingen för 2017 inte blev så stark som tidigare bedömningar indikerat. Konjunkturen har ändå förstärkts markant och även 2018 kommer att präglas av högkonjunktur. Antalet arbetade timmar, eller lönesumman, har stärkts under 2017 och detta påverkar kommunernas skatteunderlagstillväxt positivt. Den reala skatteunderlagstillväxten avtar under 2018 och blir ännu lägre följande år. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Budget- och controllerenheten

Under året har arbetet fortsatt med att utveckla den ekonomiska styrningen. För att följa upp indikatorer och uppdrag inom samtliga verksamheter och målområden används vårt styr- och ledningssystem Stratsys. Den nya nämndorganisationen har börjat gälla från 2017 vilket präglat arbetet med budget och uppföljning under året. Från och med 2017 har ett nytt internhyressystem införts. En första ansats har gjorts att tidigarelägga investerings-budgetprocessen när det gäller de volymbaserade investeringarna, exempelvis förskolor. Syftet är att få en tidigare uppfattning om vilka volymer det rör sig om och underlätta för höstens budgetarbete.

Finansenheten

I juni 2017 informerade Borås Energi & Miljö AB att projektet med ett Energi- och Miljöcentrum vid Sobacken beräknades få en ökad investeringsutgift med 500 mnkr. Ett uppsiktspliktärende genomfördes och presenterades för Kommunstyrelsen i oktober.

Reviderade riktlinjer och regler för finansverksamheten har beslutats. Detta innebär bland annat att även ansvaret för räntebindning och inte bara kapitalbindning centraliseras. Borås Stad har under 2017 behållit sin höga kreditvärdering AA+ hos kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's.

Kommunstyrelsen beslutade i augusti 2016 om en förstärkt ägarstyrning av de kommunala bolagen och arbetet med ägarstyrning av bolagen har varit omfattande. Som exempel kan nämnas utökade planerings- och uppföljningssamtal och framtagande av förslag till gemensamma ägardirektiv för bolagen.

Strategisk IT

Året har präglats av förberedelser inför den nya Dataskyddsförordningen som träder i kraft 25 maj 2018 och innebär en betydande skärpning av kraven i nuvarande personuppgiftslag. Bland aktiviteterna märks att en handlingsplan har tagits fram, en omfattande utbildningsinsats har genomförts genom samverkan med Boråsregionen, en informationssäkerhetsansvarig har rekryterats samt förbättrade loggnings- och uppföljningsverktyg utvärderas. Arbetet med klassning av verksamhetssystem samt dokumentation av personuppgiftsbehandlingar, har påbörjats.

Ett stort arbete har lagts ner på att ta fram och införa ett Tjänstekort för Borås Stad som möjliggör säker inloggning i Borås Stads nätverk och mot Borås Stads verksamhetssystem och andra applikationer. Tjänstekortet kan även användas för passage och fler funktioner kommer att anslutas.

Borås Stad har ansökt om, beviljats och fått utbetalt ett bidrag på 4,5 Mkr från Västra Götalandsregionens Bredbandsstöd. Gingri Fiber, Sandhult Fiber, Draered/Äspereds Fiber och Ljushult-Hulu Fiber har kommit igång med sina fiberutbyggnader.

Uppgraderingen från Windows 8.1 och Office 2013 till Windows 10 och Office 2016 har kommit igång under hösten och väntas avslutas våren 2018.

Strategisk IT har varit delaktig i eller lett följande upphandlingar: Ny säkerhetsplattform (Nexus HAG), E-tjänsteplattform (SelfPoint), E-arkiv (iPax), Diarie- och ärendehanteringssystem (Ciceron), Dokumentationssystem för Dataskyddsförordningen, Inköpsanalyssystem (Spend), Upphandling av extern drift av 14 LSS-boenden, Stödssystem för politiska val (Kaskelot).

Årets resultat för Ekonomistyrning blev 845 tkr sämre än budgeterat. Avvikelsen beror på att avdelningen har haft kostnader för IT-plattformen om ca 600 tkr och för Sociala investeringar om ca 300 tkr som finansieras med öronmärkta pengar.

3.4.1.4 Personal och förhandling

Personal- och förhandlingsavdelningen arbetar huvudsakligen med strategisk personalpolitik, övergripande organisationsfrågor, bemanning och förhandlingsfrågor.

Samarbetet mellan avdelningarna på Stadsledningskansliet har intensifierats för att skapa sammanhållna strategier för att möta visionen Borås 2025. Personal och förhandling arbetar tillsammans med övriga avdelningar med ständiga förbättringar och kontinuerlig verksamhetsutveckling i syfte att Borås Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare, som erbjuder sina anställda goda arbetsvillkor och brukare, kunder och medborgare en god service med hög kvalitet. Samarbetet med Kommunikationsavdelningen sker kontinuerligt gällande kommunikationsinsatser och marknadsföring av Borås Stad som en attraktiv arbetsgivare. Avdelningen deltar i ett antal projekt, med målet att klara den framtida personal- och kompetensförsörjningen, vilket inte kommer att bli enklare framgent. För att öka andelen arbetade timmar har beslut tagits om möjlighet att arbeta heltid och höjd pensionsålder. Detta räcker dock inte för att klara framtida arbetskraftsbehov, så minskade sjuktal, ökad anställningsbarhet och ökad digitalisering/robotisering kommer troligtvis att stå högt upp på agendan.

Chefers kompetensutveckling

Kompetensutveckling av chefer och arbetsledare i Borås Stad stöds och samordnas av avdelningen, bland annat genom stadens chefsprogram "Chef- och ledarskap i praktiken" och det interna chefsförsörjningsprogrammet "Framtidens chef". Avdelningen arbetar också med ett systematiskt utvecklingsprogram för nya chefer, för att som en god arbetsgivare säkerställa en hög kvalitet på stadens chefer. Sedan 2009 engageras samtliga chefer i Dialogforum och i det årligen återkommande Chefsforum. I Kommunkompassen påpekas att "ledarutveckling är ett starkt kort i Borås".

Medarbetarcentrum

Medarbetarcentrum är en verksamhet som drivs tillsammans med kommuner som ingår i Boråsregionens kommunalförbund. Målsättningen är att underlätta arbetsrotation i syfte att motverka konsekvenserna av så kallade inläsningseffekter för våra anställda. Dessutom används Medarbetarcentrum till att stödja våra chefer och deras arbetsgrupper för ökad hälsa, trivsel och prestation i syfte att vara en attraktiv och hälsosam arbetsplats.

Närmare 100 personer har fått stöd till en positiv förändring genom kontakt med Medarbetarcentrum. Totalt har drygt 200 personer varit i kontakt med MC för reflekterande och coachande samtal eller grupputvecklingsinsatser av olika slag. MC har under året vid närmare 30 tillfällen presenterat verksamheten i olika forum. Cirka 1450 tjänster har varit föremål för matchning under året med många nöjda medarbetare och chefer som följd.

Vakansprövningar

Central vakansprövning görs i syfte att samordna stadens behov av nyrekrytering med eventuell övertalighet. Under 2017 bedömdes 1622 vakansprövningar vilket var en stor ökning i förhållande till 2016.

Jämställdhetsarbete

Under år 2017 antog Borås Stad normdiplomeringsutbildningen som en del i chefsutbildningen och tillgänglig för dem som vill lära sig mer om normer och normkritik. Utfallet har varit positivt och utbildningen kommer även erbjudas under år 2018.

Arbetet med att jämställdhetscertifiera Stadshuset har startat. Det innebär att vi kommer att arbeta med jämställdhet utifrån en standard där vi systematiskt arbetar för att uppfylla regeringens jämställdhetsmål.

Intranätet är uppdaterat gällande jämställdhet. Nästa etapp är den externa webben. En informationsbroschyr har börjat skapas. En serie i jämställdhet och jämlikhetskunskap har tagits fram och kommer att starta i januari nästa år i form av frukostseminarier.

Borås Stad är med i planeringen kring Pride 2018 där vi även har ett eget tält.

Normkritik och HBTQIA är två obligatoriska teman vi haft på våra arbetsplatsträffar under 2017. Arbetsplatsmaterial innehållande två filmer tillsammans med samtalsguider som stöd, finns tillgängliga på intranätet. Genomförandet av aktiviteterna på arbetsplatsträffarna har följts upp i SAM-kalendern i Stratsys under året och visat på ett gott resultat.

Innovationsplattform Borås

Borås deltar i ett nationellt, VINNOVA-finansierat, projekt för att stödja innovationer inom den offentliga sektorn. Målet är att skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling genom att undvika stuprör samt arbeta tvärdisciplinärt, processorienterat och förebyggande.

Sex plattformar är etablerade nationellt. Borås-plattformen drivs gemensamt av Borås Stad, Borås Högskola, Borås Energi och Miljö och RISE. De andra plattformarna är Stockholm, Kiruna, Malmö, Lund och Göteborg.

Gemensamt har plattformarna ambitionen att skapa en öppen, gemensam och kreativ miljö för samverkan och lärande samt att etablera stödjande processer. Strategin är att utgå från och förstärka pågående satsningar och existerande ambitioner i staden.

2017 har bland annat inneburit:

- samordning av Kraftsamling Sjöbo
- implementering av prototypen ”Projektstudion”, en arbetsmetod som handlar om projekt som kräver samverkan och samarbete, en metodbok är framtagen
- att två arbetsgrupper i plattformen, med deltagare från elva olika förvaltningar och tre olika bolag, har träffat sju olika forskare inom bland annat innovation och förändringsarbete. Syftet är att stärka gränsöverskridande samverkansprocesser.
- att plattformen har fått ytterligare 300 000 kronor för att utveckla en prototyp till finansieringsmodell för förebyggande arbete som kan stödjas av olika förvaltningar, bolag och myndigheter.

Arbetsmiljöarbete

Under året har alla förvaltningar börjat arbeta i Stratsys SAM-modul efter en gemensam kalender för det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM-kalendern. SAM-modulen ska stötta chefen i sitt arbetsmiljöuppdrag samtidigt som den stärker likvärdigheten och uppföljningen av arbetsmiljöarbetet.

Borås Stad är delaktiga i två större projekt som startat under året. Båda syftar till att minska sjukfrånvaron, men med olika fokus. Positiv Rörelse drivs av Sjuhärads kommunalförbund. Här har förbundet fått ESF-medel för att under tre år arbeta med insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå med syftet att minska den psykiska ohälsan och skapa ett hållbart arbetsliv i Sjuhärad. Socialt utfallskontrakt för att minska sjukfrånvaro är en satsning från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Syftet är att möjliggöra ett skifte mot tidiga, förebyggande insatser utifrån en tydlig riskanalys och dessutom prova att arbeta efter en ny finansieringsmodell.

Hälsoinspiratörerna är en del av det hälsofrämjande arbetet, de verkar på den egna arbetsplatsen och är chefens stöd i det främjande hälso- och friskvårdsarbetet. Personal och förhandling anordnar grundutbildning och tematräffar för inspiratörerna. Under 2017 har drygt 150 gått grundutbildningen och 270 inspiratörer har deltagit vid årets tematräffar, vilka varit mycket uppskattade.

Inom det friskvårdsbetonade arbetet valde staden i år igen att subventionera deltagande i kretsloppet utöver det ordinarie utbudet av friskvårdsbidrag, fria bad, familjeföreläsning och aktiviteter genom personalklubben, Merkraft.

Medarbetare i Borås Stad hade under oktober månad 2017 möjlighet att besvara en medarbetarenkät. Enkäten har genomförts vartannat år sedan 2011, så årets enkät var den fjärde i ordningen. Svarefrekvensen uppgick till 85,3 procent, vilket är den högsta sedan starten. De förändringar som skett jämfört med tidigare års enkäter är ganska marginella. Den mest positiva förändringen har skett inom frågeområdet "ledarskap".

Bemanning

Bemanningsenhetens uppdrag är att ha en gemensam hållning för vikarier i Borås Stad, kvalitetssäkra vikariehanteringen, täcka verksamheternas behov av korttidsvikarier samt att vara bidragande till den långsiktiga kompetensförsörjningen i Borås Stad. Gällande den långsiktiga kompetensförsörjningen identifieras framtidens medarbetare via dialog med verksamheterna och de timavlönade. Valfungerande vikarier uppmuntras till studier alternativt att förvaltningar erbjuder utbildning.

Samarbete sker mellan bemanningsenheten, arbetsförmedlingen och arbetslivsförvaltningen bland annat med en integrationsmodell. Genom integrationsmodellen tas språksvaga tillvara genom språkpraktik på en arbetsplats kombinerat med studier. Det får till följd att språksvaga blir anställningsbara fortare. Vidare förs samarbete med Eures vad gäller rekrytering från Finland. Samarbete med olika parter kommer att utökas 2018 för att främja den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Ca 55 000 beställningar har lagts till Borås Stads gemensamma bemanningsenhet under jan-okt 2017 med en täckningsgrad mellan 88,4 till 100 procent.

Bemanningsenheten har under tiden jan-sep 2017 intervjuat omkring 1 740 personer och därmed ringt 3472 referensamtal.

Förhandling

Enheten för förhandling består av delarna lönebildning/förhandlingar och arbetsrätt, pensionsadministration samt personaladministrationsstöd, PA-stöd. Kostnaderna för löneökningarna under 2017 motsvarar 3,54 procent för alla avtalsområden.

Arbetet med att jämföra lika och likvärdiga manliga och kvinnliga yrkesgrupper fortsätter och under året har lönekartläggning och information om detta genomförts. Under 2017 har vi arbetat med att utveckla löneöversynsprocessen på intranätet samt genomfört informationsinsatser.

Enheten har deltagit i tre olika arbetsgrupper, så kallade KAL-grupper (Kompetens, arbetsvillkor och lönebildning). KAL-grupperna riktades mot förskola, grundskola och gymnasium, socialsekreterare samt hälso- och sjukvårdsverksamhet. Ett antal olika åtgärder beslutades i handlingsplaner av Förhandlingsdelegationen, till exempel möjlighet till ett lönetillägg om 2 000 kronor om man fortsatte att arbeta eller vikariera från och med det år man fyller 66 i svårrekryterade yrken. Under 2017 har 92 personer tagit del av detta. Ett annat exempel är en rekryteringsbonus på 15 000 kronor då en anställd framgångsrikt tipsar en förskollärare, fritidspedagog eller legitimerad lärare att söka tillsvidareanställning i Borås Stad. Bonusen betalas ut till "tipsaren" när läraren varit anställd i 1 år (för övriga yrken inom KAL-grupperna träder detta i kraft under 2018).

Nya villkor för vidareutbildning har tagits fram vilket innebär möjligheten att utifrån verksamhetens behov få studera på 25 procent av en heltid med bibehållen lön vid vidareutbildning som leder till annan kompetens. Erfarenhetssatsningen på socionomer har förlängts. Under året har utbildningar i LAS-frågor, samverkansavtalet och arbetsrätt genomförts. Enheten har även genomfört ett antal informationsinsatser inom pensionsområdet. Ett flertal kollektivavtal har tecknats, till exempel

överenskommelse om extratjänster. Det personaladministrativa stödet på intranätet fortsätter att utvecklas med ytterligare stöd för personalhandläggare och chefer.

3.4.1.5 Näringsliv

Näringsliv är Borås Stads strategiska resurs för tillväxt, näringslivsutveckling och internationell samordning.

Näringslivet i Borås har utvecklats starkt på alla områden under året som gått och 2018 förväntas bli ett fortsatt bra år med nyetableringar, ometableringar och tillväxt.

Intresset för etablering är fortsatt stort. Försäljningen på Viared västra har startat och gått enligt plan. Ett antal byggen har färdigställts och påbörjats under 2017. Arbetet med att ta fram ytterligare mark fortsatte under året. Behovet av flera alternativ till Viared ökar.

Arbetet med att utveckla det textila klustret har pågått fortlöpande och har följt intentionerna i visionen Borås 2025. Borås ses numera som Sveriges och Nordens naturliga kompetenscentrum inom textil och mode.

ACTE

Det internationella intresset för Borås som textilsstad är högt och vi har många förfrågningar om besök och samarbeten. Inte minst är det kopplat till vårt ordförandeskap i ACTE och arbetet med att leda den Europeiska textila utvecklingen framåt till 2019. Vi har anordnat en rad internationella möten i ACTE:s regi, vi har påbörjat moderniseringen och effektiviseringen av organisationen och vi stärker vårt samarbete mellan Borås textila kluster, ACTE och Berlin. ACTE anordnar sin Europeiska modetävling i Berlin 2019.

MarketPlace Borås

MarketPlace Borås, affärsarenan i Textile Fashion Center, med cirka 200 medlemsföretag från hela Sverige utgör en naturlig samlingspunkt för affärer och utveckling inom textil och mode. Flera internationella medlemmar har tillkommit och stärker därmed det internationella utbytet. MarketPlace Borås har anordnat flera event, möten och seminarier som stärker näringslivet i Borås. Den riksomfattande modetävlingen Show Up Fashion Award, för nya designers, genomfördes under året.

E-handelsstaden

Arbetet med att stärka handelsområdet är fortsatt intensivt, i enlighet med stadens handelsvision. Genom den ekonomiska föreningen E-handelsstaden Borås, har en rad olika aktiviteter genomförts och startats. Över 140 företag samverkar nu mot gemensamma mål och aktiviteter som stärker Borås och näringslivet inom digital handel. Arbetet i föreningen bedrivs inom områdena Nätverk, Kompetens, Logistik och Borås digitala framtid. Utbildningar för framtidens företagsledare inom e-handeln har anordnats, liksom utvecklingsverksamhet för skolungdom, kallad Digital slöjd. Tillsammans med Högskolan har det viktiga arbetet med att driva på den akademiska kompetensutvecklingen inom området inletts och under hösten 2018 startar en masterutbildning i digital handel på Högskolan.

Teknikkluster

Teknikklustret inom aktiv bilsäkerhet har under årets utvecklats mycket positivt. Tillsammans med RISE, Chalmers, Lindholmen Science Park och Volvo AB har staden samverkat för att stärka ASTA ZERO. Utvecklingsarbetet, Autofreight, i syfte att utveckla staden till ett område för utveckling av autonoma fordon och transporter har startats. Projektet syftar till att testa och utveckla autonoma tunga transporter mellan Göteborgs hamn och Viared. Projektet, som är det enda i sitt slag i Sverige, bedrivs under kommersiella villkor tillsammans med företagen på Viared. Ett EU-projekt, Surflogh, har samtidigt inletts tillsammans med tre andra städer i Europa. Surflogh syftar till att studera sista ledet i transportkedjan, till kund och i trång stadsmiljö, den så kallade "last mile". Detta är en mycket viktig studie för såväl Autofreight, företagen på Viared och ASTA som för e-handelsföretagen i stort. Ett strategiarbete för att ytterligare utveckla området kring ASTA ZERO har också inletts under året.

Samverkan

Stadens arbete med att stärka de internationella kontakterna och det internationella arbetet genom utbildningsinsatser för förtroendevalda och tjänstemän har fortsatt. Den internationella policyn har uppdaterats. Enheten har gett stöd i ansökningsfrågor och bevakat det EU-arbete som påverkar oss. En rad seminarier för företagen om krav och möjligheter vid handelsetableringar på olika marknader har genomförts. Samarbetet med Berlin och Sveriges ambassad har stärkts i syfte att permanenta vår textila närvaro där. Vi har drivit en Pop-upstore på Bikini Berlin under våren där våra unga unga designers haft en plats att visa upp sig på.

Samarbetet mellan Borås Stad och Högskolan i Borås är starkt och vi arbetar för att koncentrera och optimera forskningen kring stadens kärnområden – textil, resursåtervinning och handel – till Högskolan. Målet, att stärka forskningen inom nämnda områden, finns med i alla satsningar i staden. Även de satsningar som görs inom innovationsområdet, till exempel Borås Science Park, sker i nära samarbete med Högskolan.

Näringslivsdagen på Åhaga fyllde 5 år med all time high i deltagarantal och är nu en fast återkommande punkt i samverkansplattformen för företagen i Borås. Samarbetet med företagarföreningarna i stort och i synnerhet med föreningen Borås Näringsliv är mycket bra. Samarbetet med Borås Borås TME AB, är nära och framgångsrikt.

Under året fick vi ta ett ordentligt tag i frågorna kring de förändringar Ericssonkoncernen aviserat med stängningen av anläggningen i Borås. Under året har vi därför, både på politisk nivå och på tjänstemannanivå, arbetat intensivt för att lindra skadeverkningarna först och främst för de anställda men också för staden, som i och med detta riskerar att mista ett viktigt teknikområde. Arbetet har genomförts med Trygghetsrådet och Trygghetsstiftelsen, arbetsförmedlingen med flera för att biträda i arbetet med att hjälpa de anställda till nya arbeten. På strategisk nivå har vi arbetat med regeringen, VGR, regeringens samordnare samt enskilda företag för att hitta kompletterande etableringar. Påverkansarbete har bedrivits på flera plan. Ericsson har därefter beslutat att inte stänga fabriken helt, utan behåller vissa strategiska utvecklingsområden i Borås med cirka 200 anställda. Arbetet med att hitta nya etableringar till fabrikslokalen fortgår.

Kreativt kluster

Det kreativa klustret, Creative Cluster, har utvecklats starkt under året. En projektledare har anställts och det regionala samarbetet har intensifierats. Flera regionala seminarier har genomförts för de små kreativa företagen. Nätverk har skapats och en ny strategi, Kultur och näring i samverkan, för arbetet har tagits fram.

Årets resultat för avdelningen ligger i nivå med budget.

3.4.1.6 Strategisk samhällsplanering

Avdelningens verksamhet griper över ett brett område, från tidiga strategiska utvecklingsidéer till remissyttranden. Avdelningen leder, utvecklar, följer upp och samordnar frågor som avser hållbar översiktlig samhällsplanering, infrastruktur, kollektivtrafik, lokal utveckling och statistik.

Avdelningen visar ett plusresultat för 2017 på 4 389 tkr varav 1 613 tkr utgör kvarstående resultat från byggbonusen. Resterande resultat förklaras av att tjänsten som trafikstrateg inte kunnat besättas under 2017. Det ger lägre konsultkostnader än beräknat eftersom vi inte kunnat projektleda och upphandla i den omfattning som bedömdes i budgeten. Arbetet med lokalisering av Götalandsbanan pausades av Trafikverket under andra halvåret 2017. Det innebär att kostnader för fördjupade studier i staden begränsades.

Av den tilldelade byggbonusen på 2 mnkr har ca 387 tkr förbrukats under året. För att underlätta antagandet av detaljplaner för bostäder medfinansierar staden färdigställandet av Trafikverkets Åtgärdsvalsstudie för Noden Borås.

Befolkning

Folkmängden passerade 110 000 personer under året (110 840 prel. nov -17). Folkökningen från

årsskiftet till november blev 960 personer (jfr november 2016, 1279 personer), varav 206 genom födelseöverskott (jfr november 2016, 346 personer), 802 genom invandringsöverskott (jfr november 2016, 995 personer) och minus 91 i inrikes flyttningsöverskott (jfr november 2016, -67 personer). Prognosen är en fortsatt stabil befolkningsökning.

Bostadsmarknaden

Bra bostäder i attraktiva lägen är en viktig faktor för kommunens attraktionskraft och möjlighet att erbjuda invånarna ett gott vardagsliv. Den positiva befolkningsutvecklingen ökar trycket på bostadsmarknaden och behovet av att bygga fler bostäder.

Det råder fortsatt bostadsbrist i Borås. Det är svårt att peka ut behov av någon enskild bostadsform, utan bristen kan sägas gälla för flera olika bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer. Efterfrågan finns på allt från studentlägenheter till stora lägenheter och småhus för familjer. En generell satsning på ökat bostadsbyggande kan stimulera flyttkedjor och därmed bidra till minskad bostadsbrist på sikt. Borås Stad förenar god planberedskap med samverkan med marknadens aktörer för att nå ett ökat bostadsbyggande. Ur ett strategiskt samhällsplaneringsperspektiv är det viktigt att bostadsbyggandet sker enligt en resurseffektiv struktur som minimerar markanspråken och underlättar infrastruktur försörjning. Översiktsplanen föreslår en flerkärnig bebyggelsestruktur där tillväxten kraftsamlas i staden, serviceorterna samt de starka kollektivtrafikstråken. Genom att förankra denna strategi hos flera aktörer kan bostadsbyggandet bidra till en hållbar utveckling.

Infrastruktur

För att hantera en växande befolkning har Trafikverket, Borås Stad, Västra Götalandsregionen och Västtrafik arbetat intensivt med att nå en samsyn och plan för en framtida långsiktig trafikstruktur för det övergripande statliga väg- och järnvägsnätet samt det kommunala vägnätet. Åtgärdsvalsstudien Noden Borås förväntas föreslå åtgärder på strukturell nivå, som kan spelas in i kommunal, regional och nationell åtgärdsplanering. ÅVS Noden Borås är inne i slutfasen och övergår 2018 till avtalskrivningar samt att Borås Stads eget arbete med Trafikplan intensifieras där konkreta åtgärder kommer närmare ett genomförande.

Götalandsbanan

I december undertecknades avtalet med Sverigeförhandlingen. Det förutsätter 12 500 nya bostäder i Borås före 2035 och att ett centralt eller centrumnära stationsläge är bäst för stadens utveckling.

Trafikverkets arbete med att fastställa sträckning Göteborg – Borås kommer att fortsätta under 2018. Götalandsbanan förväntas finnas med i kommande Nationell plan för infrastruktur som objekt eller utpekad brist.

Översiktsplan

Avdelningen har i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för kommunen. Översiktsplanen ska vägleda kommunen i strategiska beslut och prioriteringar som rör den fysiska planeringen och utvecklingen. Under 2016 pågick arbetet med att ta fram en samrådshandling i en omfattande dialog kring översiktsplanens inriktning och framtidsscenarioer med såväl tjänstemän och politiker som allmänheten. Med denna dialog som grund har ett förslag till översiktsplan upprättats som våren 2017 var på samråd. Den kompletterade Översiktsplanen är nu på granskning till slutet av januari 2018. Målet är att ha en beslutad översiktsplan under våren 2018.

Strategiska planer

Arbetet med strategisk plan för Gässlösa har påbörjats men avvaktar resultatet av lokaliseringstudien för Götalandsbanan. Området står inför betydande förändringar när riksväg 27 nu har öppnats. Förslag till Strategisk plan för Sjöbo och Knalleland samt för Tosseryd, Frufällan och Sparsör har utarbetats och remissbehandlats, och dessa bedöms kunna godkännas under 2018.

Framtidens kollektivtrafik

Under 2017 remitterades utredningen om hur kollektivtrafiken ska hanteras i centrala Borås till politiska partier och berörda nämnder. Förankringsarbetet fortsätter under 2018.

Lokalisering av kommunal verksamhet

En växande befolkning innebär ett ökat tryck på utbyggnad av kommunala verksamheter såsom förskolor och LSS-boenden (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Under året har det tagits fram nya tomter för dessa ändamål med utgångspunkt i kommande behov. Dessa redovisas i kommunens Lokalförsörjningsprogram. Under året har rutinerna formaliserats och utvecklats och kommer framöver att innehålla alla typer av kommunala verksamheter såsom skola, idrott och fritidsanläggningar, äldreboenden, tillfälliga lokaliseringar etc. Detta implementeras under 2018.

Grönomsrådesplan

Förtätning av stadens bebyggelse är viktig ur socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, med bland annat ökat kvarboende, minskade transporter och bibehållen kommersiell service. Grönomsrådesplanen ska vara vägledande så att förtätning av bebyggelsen och de gröna värdena kan samverka i stadens fortsatta utveckling.

Grönomsrådesplanen syftar till att trygga att det även i framtiden finns tillgång till värdefulla grönområden i kommunen samt ge ett underlag vid planering och byggande.

Arbetet med kommunens Grönomsrådesplan har pågått under 2017. Uppdraget har varit att revidera den fyraåriga åtgärdslista som finns för Samhällsbyggnadsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Tekniska nämnden samt Miljönämnden. Planen var först på remiss till dessa fyra nämnder för att sedan sammanställas av Kommunstyrelsen. Ett reviderat dokument antogs av Kommunfullmäktige i december 2017.

Leader Sjuhärad

Syftet med Leader Sjuhärad (en ideell förening med Leadermetoden som grund) är att utveckla landsbygdens ekonomi. Innevarande programperiod startade 2016 och pågår fram till 2021, plus genomförandetid. Borås deltar i projekt som berör landsbygdsområden, med gräns strax utanför tätort Borås. Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Stadsledningskansliet har under året beviljats stöd för ökat stöd till ordsråd. Rångedala och Sandared har fått stöd för utveckling av vandringsleder. Fritidshusföreningen i Halla har fått medel för inköp av visningsutrustning i samlingslokal. Bifallna ansökningar som rör hela Sjuhärad var Närproducerad mat i Sjuhärad (att utveckla service till boende i området att få hemleverans av matkassar med lokala produkter), samt Nyanländas accelerator (utökad rådgivning till nya företagare med utländsk bakgrund). Beslut har tagits om att starta paraplyprojekt för respektive tema Klimatsmart förening (miljöinsatser), Service på landsbygd (servicelösningar), Ta steget (företag), Matkraft (matproduktion), samt förstudier.

Coompanion Sjuhärad

Coompanion Sjuhärad stödjer dem som vill starta företag tillsammans med andra genom att tillhandahålla kostnadsfri rådgivning och information. Det har under året startat 7 företag och 1 friskola (Ideell förening) och 4 av dem med säte i Borås. 6 av dem är kooperativ, varav 1 är ett arbetsintegrerande socialt företag (ASF). Totalt 22 etablerade företag i Sjuhärad har fått hjälp med olika former av verksamhetsutveckling under året. Kontoret har informerat drygt 1 500 personer om verksamheten i samband med egna och andras evenemang och aktiviteter.

Sanering av Viskan

2017 har arbetet kring förorenade sediment i Viskan gått in i en ny fas genom att Naturvårdsverket börjat engagera sig i ärendet främst genom att ansvarsutredningen diskuteras igen. Arbeta pågår i Borås Stad, främst genom Borås Energi och Miljö AB i samarbete med Stadsledningskansliet och Miljöförvaltningen.

3.4.1.7 Mark och exploatering

Mark- och exploateringsavdelningen ansvarar för kommunens fasta egendom samt mark- och exploateringsverksamhet. Avdelningens uppdrag är att medverka till stadens utveckling genom att utveckla och förädla mark för bostäder, verksamheter, service, gator, park, natur- och friluftsliv med mera. Uppdraget innebär köp och försäljning av fastigheter, arrende- och markupplåtelse, förmedling av kommunala småhustomter samt exploateringsverksamhet. Exploateringsprocessen löper

från idé- och planstadiet tills ny bebyggelse är färdigställd. Verksamheten innefattar markförberedande åtgärder för att skapa byggbar mark för bostäder, kontor och annat samt utbyggnad av gator, grönområden, infrastruktur med mera. Huvudmålet för 2017 var att fortsätta utveckla områden för att möta bostadsbehovet samt fortsätta pågående arbete med att färdigställa mark för verksamheter, främst i Viaredsområdet.

Antagande av Riktlinjer för markförvärv och försäljning

Kommunens strategiska planering identifierar områden för samhällsutveckling och utgör underlag för beslut om fastighetsförvärv eller markbyten. Riktlinjer för markförvärv och försäljning har utarbetats i samråd med berörda förvaltningar och beslutades under 2017.

Antagande av Riktlinjer för markanvisningar

Enligt Lag (2014:899) ska kommun anta riktlinjer för markanvisningar. Borås Stads riktlinjer för markanvisningar antogs under 2017 och beskriver syfte och villkor för markanvisning, avtalsinnehåll, prissättning samt olika markanvisningsmetoder.

Mark för verksamheter

Efterfrågan på industrimark för nya företagsetableringar är fortsatt stor i främst stadens västra delar. Därför har takten på iordningställande av säljbar industrimark ökat under 2017.

Viktiga händelser under 2017

- Viared Västra – cirka 70 ha verksamhetsmark – har färdigställts till försäljning, varav 2 tomter har sålts under året till ett sammanlagt belopp av ca 63 mnkr.
- Östra Brämhult – planprogramarbete pågår för att studera området kring Östra Brämhult och Kyllared där eventuellt ett mindre verksamhetsområde kan utvecklas. En tomt för planerad mottagningsstation har sålts.
- Rivning och sanering påbörjad på f d Akzo Nobel kemiindustrifastighet på Gässlösa. Syftet är att möjliggöra för framtida utveckling av Gässlösaområdet.

Flera mindre verksamhetsfastigheter har sålts och byggnation har påbörjats.

Mark för bostäder

Efterfrågan på bostäder i flerbostadshus samt på attraktiva småhustomter är stor. Avdelningen kan genom markförsörjning och exploateringsverksamhet bidra till att möta efterfrågan. Intresset för att bygga bostäder i Borås är stort och mängden markanvisningsförfrågningar på kommunal mark har ökat under senaste åren. Totalt finns cirka 60 markanvisningsförfrågningar inkomna till kommunen.

Viktiga händelser under 2017

- 20 småhustomter har sålts – för totalt ca 8 mnkr – vilket är en dubblering jämfört med senaste åren.
- Exploateringsområdet vid Skjutbanegatan på Dammsvedjan har färdigställts. Efter genomförd markanvisningstävling har byggnationen av 93 hyreslägenheter och 12 radhus färdigställts under året.
- Försäljning av planlagt område på Bergsäter till ett belopp av 18 mnkr. På området ska byggas flerbostadshus med cirka 75 lägenheter samt en kommunal förskola.
- Markanvisningsavtal har tecknats för exploateringsmöjlighet inom Norrmalm, Brämhult, Byttorp, Sjöbo och Trandared med ett sammanlagt bostadsinnehåll om cirka 1 000 lägenheter. För dessa markanvisningar har även planuppdrag givits och flera planprocesser påbörjats.

Markupplåtelse och förvaltning

Som ägare till kommunens egendom har avdelningen det yttersta ansvaret för förvaltning och skötsel av kommunens mark och fastigheter. Förvaltningen utförs i huvudsak av Tekniska förvaltningen respektive Lokalförsörjningsförvaltningen.

Viktiga händelser under 2017

- Försäljningen av såväl tomträtter som arrendetomter för småhus har fortsatt enligt uppsatta

- budgetmål och det totala antalet tillgängliga tomträtter minskar efterhand.
- Under genomförandet av överföringsledningen från Sobacken har flera tillfälliga markupplåtelse gjorts längs ledningens sträckning.
  - Markupplåtelse för kommunens interna behov (som förskolor, skolor, idrottsanläggningar) och för kommunala bolags behov (som elnätstationer, pumpstationer) inventeras och karteras genom ett pågående projekt. Målet är att arrendeavtal ska tecknas för respektive ändamål. Projektet beräknas vara klart 2018.

3.4.1.8 Kvalitet och utveckling

Avdelningen arbetar i huvudsak med sex huvudområden: systematisk utveckling och förbättring, hållbar utveckling, medborgarperspektiv, barns och ungas perspektiv, valfrihetssystem samt administrativt stöd till Stadsledningskansliet.

Kvalitet och utveckling ska stärka Kommunstyrelsen i dess uppdrag i mål-, framtids- och uppföljningsfrågor. Avdelningen ska följa upp arbetet och samordna nämnder och bolag i kvalitets- och utvecklingsfrågor. Det sker i nära samarbete med förvaltningar och bolag samt med övriga enheter på Stadsledningskansliet.

I samband med omorganisation 2017 arbetar många förvaltningar med egna enheter för uppföljning, analys, utveckling samt kvalitetsarbete. För avdelningen har det inneburit ändrade förutsättningar för samverkan, och arbete med att hitta nya former har startats.

Avdelningen ger administrativt stöd till Kommunfullmäktiges beredning för medborgardialog i ungdomsrådet, pensionärsrådet och funktionshinderrådet.

Avdelningen genererar ett överskott på totalt 1265 tkr, personal genererar ett överskott på 740 tkr och tjänster på 524 tkr.

Avdelningen har haft ett antal vakanta tjänster under året: ungdomsstrateg, Lov-utredare samt elevombud. Vakanserna innebär att vi inte kunnat genomföra allt som planerats till exempel inom ungdomsinflytandearbetet.

Systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete

Under 2017 har avdelningen fortsatt stötta förvaltningarna för att de systematiskt ska kunna arbeta med ständiga förbättringar. Det finns en god tillgång till handböcker, mallar och verktyg som stöd för förvaltningar och bolag i arbetet med utveckling och analys av olika slag.

Arbetet med att kontinuerligt revidera alla centrala styrdokument fortsätter och det finns i dag en systematik för framtagandet av nya, liksom för samordningen och revideringen av befintliga styrdokument.

För andra gången stod Kvalitet och utveckling som arrangör för Borås Stads interna kvalitetsmessa – inspiration Borås – den 11 oktober på Grand Hotel. Syftet med mässan är att uppmärksamma och sprida goda exempel, det genomfördes 14 olika seminarier. Samtidigt fanns ett 15-tal utställare från olika verksamheter och förvaltningar på plats. Omkring 250 personer deltog på olika sätt under dagen.

Projekt Förenklat och effektivare styrsystem

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bjöd under våren 2017 in till ett nätverksarbete ”där deltagande kommuner på hemmaplan ska genomföra en analys kring bakomliggande orsaker till behovet av förändring av styrningen, och med genomförd analys som utgångspunkt ta fram förslag på förbättringar och implementera dessa i sin kommun.”

Ambitionen för deltagande kommuner är:

- att genom analys skapa en tydlig bild kring bakomliggande orsaker eller utmaningar
- att genomföra ett förbättringsarbete som stödjer kommunen i att förenkla och effektivisera styrmodellen.

Genomförda förbättringsarbeten ska kunna spridas till andra kommuner som goda exempel.

I Borås kommer genomförandet att ske i två delar. Den första, under hösten 2017, var att kartlägga det som uppfattas som styrkor och problem i nuvarande styrmodell och planerings- och uppföljningsprocess. Kartläggningen genomfördes tillsammans med representanter från förvaltningar och nämnder.

Den andra delen, under våren 2018, innebär att utifrån den genomförda kartläggningen föreslå de förbättringar som bör genomföras för att få ett förenklat och effektivt styrsystem i Borås Stad.

Processtyrning

Under 2017 har stöd och utbildning för förvaltningarna i processtyrning fortsatt. Detsamma gäller för IT-stödet Canea One. Vid årsskiftet fanns ca 6 000 användare i nio förvaltningar. På sikt kommer alla förvaltningar att arbeta med processtyrning och med stöd av Canea.

Hållbar utveckling

Avdelningen deltar i ett antal nätverk inom hållbarhet. Hela Borås Stad är numera medlem i CSR Västsverige, Sveriges största nätverk inom området.

Modeller för att följa upp kvaliteten

Brukarundersökningar har genomförts inom förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning, äldreomsorg samt inom individ- och familjeomsorgen och funktionshinderverksamheten. Äldreomsorgen har deltagit i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning. Individ- och familjeomsorgen och funktionshinderverksamheten har deltagit i Sveriges Kommuner och Landsting, SKL:s, nationella brukarundersökningar.

Undersökningarna visar att brukarna känner sig trygga inom Borås Stads verksamheter och att de upplever att de får ett bra bemötande av de anställda. Brukares inflytande och möjlighet att påverka, samt information är områden som behöver förbättras inom flera verksamheter. Inom äldreomsorgen visar enkäterna även att information om vart man vänder sig med synpunkter eller klagomål, kan förbättras. Detsamma gäller måltidsmiljön.

Övriga undersökningar som genomförts under året är SCB:s medborgarundersökning, Kommunens Kvalitet i Korshuset, och LUPP- undersökningen, lokal uppföljning av ungdomspolitiken.

Borås Stad följer även resultaten av Socialstyrelsens och SKL:s Öppna Jämförelser inom ett flertal områden. Återkoppling av resultaten till brukare och medborgare sker på olika sätt. En del av resultaten redovisas i Jämförelsetjänsten, andra resultat presenteras på Borås Stads webbplats.

Utbildning i databasen Kolada och analys av resultat har genomförts med deltagare från förvaltningarna, med syfte att utveckla arbetet med att följa upp och jämföra resultat.

Utvärdering

De modeller som Borås Stad använder för att följa upp kvaliteten i verksamheterna, varav brukar- och medborgarundersökningar är en del, har utvärderats. Nämnder och förvaltningar angav att de har nytta av resultaten och att de används till exempel som underlag för prioriteringar och förbättringsåtgärder.

Kommunstyrelsen har under 2017 beslutat att fortsätta följa upp kvalitet enligt samma modeller, med tillägg av Löpande Insikt och Kritik på teknik.

Jämförelsetjänsten

Jämförelsetjänsten "Ett välgrundat val" presenterar resultat och andra fakta inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt vård- och omsorgsboende. Tjänsten är i första hand till för Borås Stads invånare för att på ett enkelt sätt kunna jämföra olika enheter med varandra, men den används även internt för jämförelse av enheternas resultat.

Jämförelsetjänsten har under året utökats till att även omfatta hemtjänsten.

Barns och ungas perspektiv

Borås arbetar målmedvetet och långsiktigt för att skapa bra förutsättningar för unga. Alla förvaltningar och bolag ska ta gemensamt ansvar för ungdomsfrågorna, avdelningen samordnar och stödjer arbetet

med ungas inflytande samt barnkonventionen.

Borås Stads Ungdomsråd har de senaste åren haft svårt att rekrytera nya medlemmar och har varit, och är fortfarande, i en period där de behöver extra stöd. Rekrytering av nya medlemmar är i fokus vilket kommer att fortsätta framöver.

Feriearbetet ”Unga kommunutvecklare” genomfördes under 2017 med 12 uppdrag och 27 ungdomar på fyra förvaltningar. Syftet med feriearbetet är att unga ska bidra med ett ungt perspektiv på utvecklingsfrågor i kommunen och lära sig mer om kommunens organisation och verksamhet.

Under året har arbetet med att inrätta ett elevombud fortsatt och det har arbetats fram en arbetsbeskrivning i samråd med Grundskoleförvaltningen. I början på 2018 startar rekryteringen och tjänsten beräknas vara tillsatt under 2018.

Valfrihetssystem

Hemtjänst

Cirka 25 procent av brukarna med hemtjänst har valt privat utförare och vid årsskiftet fanns, förutom kommunal hemtjänst, sex privata utförare att välja mellan. Två nya utförare har tillkommit under 2017, en utförare har köpts upp av en annan, en utförare har själv sagt upp sitt avtal och en har inte uppfyllt kommunens krav och därför avslutats. Fyra ansökningar har avslagits.

Daglig verksamhet

Det finns fyra utförare som tillsammans erbjuder drygt hundra plaster för personer med daglig verksamhet. Utförarna inriktar eller profilerar sin verksamhet på olika sätt, och i staden finns drygt 400 personer som har beviljats daglig verksamhet varav cirka 20 procent har valt att syssla med en sådan inriktning. En ansökan från en femte utförare inkom under slutet av året och beslut om auktorisation förväntas under 2018.

Trygg och säker kommun

Kommunstyrelsen har tagit ett kommunövergripande ansvar när det gäller trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Arbetsmodellen Säker och trygg kommun har under året införts. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse, vad som är ”det bästa” för kommuninvånaren. Kvalitet och utveckling har en samordnande roll i detta arbete.

E-tjänster

Under 2017 har arbetet med att upphandla en e-tjänstform för staden slutförts. Ett införandeprojekt har genomförts där Svenljunga, Mark och Borås Stad har installerat en gemensam plattform. I Borås Stad har förutsättningar för legitimering och betalning på webben skapats. Tillsammans med Kommunalförbundet och de andra kommunerna i regionen har en samverkansgrupp för e-tjänster bildats.

Gemensam synpunktshantering

Under 2017 breddades användandet av systemet så att samtliga externa felanmälningar nu kan tas emot i detta system. Under året säkerställdes så att även synpunkter från appen Håll Sverige Rent och de trygghetsvandringar som genomförs hamnar i samma system, för att på detta sätt samla allt på ett och samma ställe.

Administrativa enheten

2017 samlades ett antal administratörer i en enhet med en chef under Kvalitet och utveckling. Detta medför att sårbarheten minskar och en större likvärdighet uppnås i de administrativa uppgifterna på Stadsledningskansliet.

Under året har verksamheten fått inrikta sig på införandet av ett nytt ärendehanteringssystem samt rekrytering av nya medarbetare.

Kommunövergripande kost- och lokalvård

Arbetet under året har fokuserats på miljöprojekt, uppföljning och samordning av avtal, kvalitetskontroll/kvalitetssäkring, utbildning och information. Samtliga kök inom förskola, skola och äldreomsorg har KRAV-certifierats.

Äldreombudsmannen

Äldreombudsmannen är en ny funktion i Borås Stad, under 2017 har fokus legat på att informera om äldreombudsmannens uppdrag. Äldreombudsmannen har regelbundet bjudits in till olika pensionärsföreningar, mötesplatser och andra organisationer för att svara på frågor som de äldre har om Borås Stad. Under dessa besök har cirka 625 personer deltagit.

En annan arbetsuppgift är att vara ”en-väg-in” i äldreomsorgen genom telefonservicen Seniorguiden. 135 samtal har tagits emot under 2017. Äldreombudsmannen ska också kunna göra hembesök vid behov, under året har 18 hembesök gjorts.

Äldreombudsmannen deltar också i större engagemang till exempel Demensdagen, Anhörigdagen, Seniormässan samt i de så kallade 80-årsdagarna, som nådde cirka 210 80-åringar.

3.4.1.9 Centrum för kunskap och säkerhet

Avdelningen är sedan 1 januari 2017 nyetablerad i Borås Stad. Avdelningens uppdrag är att motverka och förhindra att kriminell verksamhet, oegentligheter och korruption får fäste i Borås Stads verksamheter. CKS ska också strategiskt och långsiktigt förebygga, förhindra och upptäcka organiserad brottslighet, gängkriminalitet, våldsbejakande extremism, våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck i Borås. Det ska göras genom att stödja och driva interna och externa nätverk och samarbeten.

Avdelningen ska dessutom ansvara för kommunens säkerhets- och försäkringsfrågor samt för krisberedskapen. Sedan mars 2017 är avdelningschefen vid CKS även Säkerhetsskyddschef, vilket innebär att CKS även ansvarar för säkerhetsskyddsarbetet i Borås Stad.

För att skapa tydlighet både för medborgarna och för Borås Stads verksamheter har uppdraget i CKS organiserats i tre inriktningar, Kunskap, Oegentligheter och korruption och i en Säkerhetsenhet. Under 2017 har ett intensivt arbete genomförts för att implementera CKS och dess uppdrag i Borås Stads olika verksamheter samt med externa samverkansaktörer.

En föränderlig omvärld och samhällsutvecklingen nationellt, regionalt och lokalt innebär utmaningar inom många områden och för många aktörer i vårt samhälle, inte minst för kommuner. Olika former av kriminalitet, utnyttjande av välfärdssystem, segregation och utanförskap påverkar lokalsamhället, och för att motverka detta krävs bland annat ett samlat och systematiskt förebyggande arbete. Borås Stad har genom införandet av CKS goda förutsättningar för att möta utmaningarna för både medborgare och medarbetare i Borås under 2018.

Kunskapsinriktningen

I kunskapsinriktningen arbetar vi för att förhindra och förebygga att kriminell verksamhet tar sig in i Borås Stads olika verksamheter, och att upptäcka om det trots allt sker. Under 2017 har detta skett genom en nära samverkan och samarbete med Borås Stads olika verksamheter, till exempel Koncerninköp vad gäller upphandlingsprocesserna, med Föreningsstödsenheten vad gäller föreningsstöd samt med handläggare för Lagen Om Valfrihet inom äldreomsorgen, i rekryteringsprocesser samt vid försäljning av mark och uthyrning av lokaler och fastigheter.

Under året har CKS producerat ett antal beslutsunderlag som dels förhindrat att Borås betalat ut pengar till kriminell verksamhet samt föreslagit och vidtagit förebyggande åtgärder inom ett antal områden för att förhindra och försvåra för kriminell verksamhet att utnyttja Borås Stads bidragssystem.

Under året har även en kartläggning och analys genomförts av Borås Stads samtliga inköp under 2016. Materialet är omfattande och ska utgöra en grund och en plattform för det fortsatta förebyggande arbetet för att motverka att oseriösa företag tar sig in i våra upphandlingsprocesser.

Målet för 2018 är att ytterligare stärka samverkan med berörda externa och interna parter samt fortsätta att utveckla rutiner och metoder i samverkan med Borås Stads verksamheter i syfte att skapa effektiva förebyggande åtgärder för att motverka att kriminell verksamhet utnyttjar eller på ett annat sätt tar sig in

i Borås Stads verksamheter.

Den andra delen i Kunskapsinriktningen är att i Borås Stad förebygga, förhindra samt upptäcka organiserad brottslighet, gängkriminalitet, våldsbejakande extremism, våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2017 har olika interna och externa nätverk och samarbeten inom områdena etablerats och utvecklats.

Ett viktigt resultat av arbetet i denna del är konstaterade synergier både vad gäller individer och företeelser. Det har till exempel konstaterats att individer i kriminella nätverk på felaktiga grunder försöker tillskansa sig pengar från föreningsstödet, att personer som står för radikaliserings utnyttjar både föreningsstöd och hyr lokaler av kommunen, samt att oseriösa företag och personer med oseriösa syften kontinuerligt och på olika sätt försöker ta sig in i Borås Stads verksamheter av olika skäl. Genom att dessa frågor samlats i CKS finns förutsättningar och goda möjligheter att motverka och förebygga dessa företeelser, vilket också visat sig under året.

CKS har under 2017 tillsammans med Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Polisen och AB Bostäder deltagit i ett Brå-projekt för att utveckla förebyggande kunskapsbaserade åtgärder i särskilt utsatta områden. I Borås har projektet varit inriktat på Hässleholmen/Hulta och bygger på gemensamma lägesbilder var fjortonde dag. I lägesbilderna identifieras olika problem som genom handlingsplaner åtgärdas både i samverkan och enskilt av Borås Stad, Polisen och AB Bostäder. Cirka 35 av Borås Stads verksamheter har medverkat i projektet. Resultatet har, i samtliga sju pilotområden, varit mycket positivt och i samtliga pilotkommuner kommer metoden att utvecklas och fortsätta i det förebyggande- och trygghetsskapande arbetet. CKS, tillsammans med bland annat FoF, avser att under 2018 utveckla Lägesbildsarbetet ytterligare både vad gäller metod och antal stadsdelar. Samarbete har under 2017 inletts med Högskolan i Borås i detta arbete. Lägesbilder innebär förutsättningar för ett mer kunskapsinriktat brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete, bland annat för de olika nivåerna i Borås Stads lokala Brå.

CKS ansvarar för Borås Stads plan för att motverka våldsbejakande extremism. Arbetet har under 2017 ytterligare utvecklats både vad gäller metoder och nätverksbyggande. Arbetet följer den plan som Kommunstyrelsen fastlagt i maj 2016 och inriktas inom de tre preventionsnivåerna. Arbetet har uppmärksamats både regionalt och nationellt vilket föranlett en mängd studiebesök under året från olika verksamheter och aktörer. Det har märkts en tydlig uppgång vad gäller ärenden och förfrågningar kring våldsbejakande extremism både från Borås Stads verksamheter men även från externa samverkansaktörer. Det behöver inte betyda en ökning av företeelsen, utan mer att både Borås Stads verksamheter och andra aktörer nu har en tydlig ingång i Borås Stad vad gäller dessa frågor.

Under året har vi även informerat i stort sett samtliga Borås Stads nämnder om våldsbejakande extremism och hur vi arbetar med Planen mot våldsbejakande extremism. En särskild händelse som kan nämnas är att CKS under 2017 identifierat ett antal så kallade "hatpredikanter", som vid Islamiska Kulturföreningen (moskén vid Magasinsgatan) spridit radikal propaganda. Islamiska Kulturföreningen, som uppbär både föreningsstöd och hyr lokal av Borås Stad, konfronterades med uppgifterna vilket lett till en samverkan för att motverka liknande händelser.

I CKS uppdrag ingår även att strategiskt förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relation. Under 2017 har CKS inte haft någon resurs för dessa områden. I viss mån har kunskap kunnat inhämtas genom de nätverk och samarbeten som sker inom andra områden. CKS har under 2017, tillsammans med Arbetslivsförvaltningen, Länsstyrelsen och Svenska kyrkan, arrangerat en större kunskapshöjande konferens om hedersrelaterat våld och förtryck som har uppskattats. Under 2018 kommer Arbetslivsförvaltningen att ha ansvar för hedersrelaterat våld och förtryck och CKS kommer att ha ett mer strategiskt övergripande ansvar i nära samverkan med förvaltningen.

Inriktningen Oegentligheter och korruption

Huvuduppgiften är att stötta och informera Borås Stads medarbetare och chefer om risker och de dilemman som kan uppstå i kontakter med intressenter till Borås Stad. I inriktningen mot oegentligheter och korruption har under 2017 en visselblåsfunktion implementerats i Borås Stad, för medarbetare såväl som för medborgare. Totalt har 14 ärenden handlagts i CKS visselblåsfunktion under

2017.

Målet 2018 är att genom utbildning och information till medarbetare och chefer i Borås Stad höja kunskaps- och medvetandenivån vad gäller oegentligheter och korruption.

Säkerhetsskyddsarbete

Säkerhetsskyddsarbetet utgår från Säkerhetsskyddslagen och avser skydd mot brott som kan hota rikets säkerhet, skydd av hemliga uppgifter som rör rikets säkerhet (informationssäkerhet) och skydd mot terrorism. Avdelningschefen vid CKS utsågs av Kommunstyrelsen i mars 2017 till säkerhetsskyddschef i Borås Stad. Eftersom det föreligger stort behov av att revidera säkerhetsskyddsarbetet har CKS utarbetat Borås Stads Regler för säkerhetsskyddsarbetet vilka beslutats i Kommunstyrelsen.

Målet för 2018 är att Borås Stad och dess bolag har relevanta styrdokument för säkerhetsskyddsarbetet samt att en säkerhetsanalys har påbörjats. Under 2018 kommer nya krav att ställas på kommunerna vad gäller civilt försvar, vilket är en del av säkerhetsskyddsarbetet och som kommer att innebära särskilda prioriteringar.

Säkerhetsenheten i CKS

Enheten ansvarar för Borås Stads säkerhets- och försäkringsfrågor samt för krisberedskap. Uppdraget är att samordna och utveckla säkerhetsarbetet i kommunen samt vara stöd och hjälp i förvaltningarnas systematiska säkerhetsarbete, systematiskt brandskyddsarbete samt vid hot och våld riktat mot anställda och verksamheter.

Under senare delen av 2017 har ett struktureringsarbete påbörjats som ska omfatta alla säkerhetsfrågor i kommunen och utgöra en grundstruktur för säkerhetsarbetet och underlag för relevanta styrdokument. Syftet är att anpassa säkerhetsarbetet till Borås Stads nya organisation samt tydliggöra ansvars- och rollfördelning mellan CKS och förvaltningar.

Det som varit särskilt utmärkande för säkerhetsarbetet under 2017 har varit en markant ökning av råd, stöd och förebyggande åtgärder vad gäller hot och våld i kommunens verksamheter. Vid flera tillfällen har Borås Stads kameraövervakning varit direkt avgörande för att klara upp händelser som har med hot och våld att göra.

Dessutom har Borås Stads omorganisation inneburit stora förändringar för säkerhetsarbetet under 2017 vilket tagits om hand i samband med det påbörjade struktureringsarbetet.

Andra områden som har inneburit särskild påfrestning för säkerhetsarbetet har under året varit utveckling och underhåll av kameraövervakningar, inpasseringssystem, brandskydd, larm samt olika former av in- och utrymning vid Borås Stads skolor.

CKS säkerhetssamordnare är fysiskt placerade i Borås Stads verksamheter som stöd och generatorer i säkerhetsarbetet. Arbetet är omfattande. I brand- och säkerhetsarbetet och i arbetet mot hot och våld innebär det förebyggande åtgärder i totalt 588 olika former av byggnader/lokaler, arbete mot runt 470 chefer och cirka 10 200 medarbetare i Borås Stads nya organisation.

Under 2018 ska struktureringsarbetet färdigställas, relevanta styrdokument upprättas, samt i samråd med förvaltningar, säkerhetsarbetet implementeras i Borås Stad.

Försäkringsfrågor

Säkerhetsenheten ansvarar för försäkringsservice och skadeservice internt och externt inom samtliga försäkringsområden, som kommunförsäkring, motorfordonsförsäkring, tjänstereseförsäkring, hemförsäkring för vårdtagare och en mängd andra.

Under 2017 har ny upphandling av försäkringar skett och det har konstaterats att Borås Stad har fått en premiesänkning på cirka 600 000 kronor, vilket har sin grund i det kvalitativt höga systematiska säkerhets- och brandskyddsarbetet som sker i kommunen samt att säkerhetsarbetet är nära knutet till det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete som sker i Borås Stad.

3.4.2 Kommunikation

Genomtänkt kommunikation är ett effektivt redskap för att skapa sammanhang och förståelse för Borås Stads uppdrag och verksamhet. Kommunikationsavdelningen ansvarar för att det redskapet används strategiskt och genomtänkt, i samarbete med andra eller genom egna aktiviteter.

Avdelningen ska bidra till att

- Borås Stads kommunikation ständigt förbättras
- förverkliga vår vision Borås 2025
- öka medborgarnas kunskap om och förståelse för kommunens beslut
- boråsarna är engagerade i Borås utveckling och deltar i dialoger med kommunen
- stärka bilden av Borås Stad och Borås hos boråsare och i omvärlden.

Utmaningen att nå fram blir större för varje dag. Det beror till stor del på digitaliseringen – varje person har tillgång till en stor mängd information. Det har lett till en förskjutning från mass- till personlig kommunikation. Den utvecklingen kommer att fortsätta.

Borås Stads kommunikation måste därför anpassas till en förändrad syn på kommunikation i samhället som handlar om ökade krav och önskemål på delaktighet och medskapande bland invånare, brukare, medarbetare och andra. Avdelningens arbete med att revidera stadens kommunikationspolicy har därför haft denna förändrade syn på kommunikation som utgångspunkt.

Avdelningen har under året stöttat kommunens verksamheter i kommunikations-, marknadsförings- och PR-strategiska frågor och aktiviteter. Hit hör bland annat kommunikationen kring fördyringen av EMC-projektet, översiktsplanen, KAL-gruppernas arbete rörande skolpersonal, socialsekreterare och hälso- och sjukvårdspersonal, kommunikation i samband med allvarliga händelser/olyckor eller förtroendefrågor.

Under 2017 ledde avdelningen arbetet med att systematisera samarbetet mellan förvaltningar och bolag inom kriskommunikation. Syftet är att ta fram en gemensam kriskommunikationsplan för Borås Stad.

Vi driver ett samarbete mellan Stadsledningskansliet och sex förvaltningar för att förbättra vår externa kommunikation inom ramen för det treåriga projektet Bilden av välfärdstjänsterna.

Kommunikationsavdelningen har under året startat ett antal samarbetsforum för att samordna stadens kommunikations- och budskapsplanering, bland annat redaktörsråd för boras.se, forum för kommunikatörer och budskapsplaneringsgrupp.

Nya boras.se, som lanserades 2016, anpassades med engelsk och finsk översättning under året. Dessutom deltar avdelningen i arbetet med att digitalisera tjänster, bland andra tillståndsguiden och anslagstavlan.

Kommunikationsavdelningen driver det attitydskapande arbetet mot nedskräpning inom Borås rent och snyggt. I november blev Borås för tredje året i rad utsedd till Årets Håll Sverige Rent-kommun.

Under Almedalsveckan väckte Borås Stad tillsammans med Högskolan i Borås och Västsvenska Handelskammaren en diskussion under mottot År textilier som räddar liv och som bygger infrastruktur Sveriges nästa tillväxtraker? Dessutom tillkännagavs vinnaren av Sociala Medier-priset.

Tillsammans med Personal och förhandling har avdelningen tagit fram ett nytt koncept för att stärka vårt arbetsgivarvarumärke. Under året har vi arbetat med att implementera och tillämpa konceptet i organisationen. Vi profilerade staden som arbetsgivare i samband med Kretsloppet.

I tät samverkan med Högskolan i Borås deltog avdelningen i kommunikations- och lobbyarbetet för en polishögskola till Borås.

Borås passerade 110 000 invånare i början av året, och staden firade tillsammans med boråsarna bland annat med en konsert på Stora torget den 6 juni.

Personaltidningen Saxen, som ges ut fyra gånger per år, har ett koncernövergripande perspektiv med ett

brett innehåll från förvaltningar och bolag. Medborgartidningen Såklart Borås beskrev i två nummer bland annat Borås Stads budget och hur kommuninvånarnas skattepengar används, och om den nyinrättade visselblåsarfunktionen.

Under 2017 har Borås Stad haft avtal om marknadsföringssamarbete med IF Elfsborg, Borås Basket, Norrby IF och Gina Tricot Grand Prix. Syftet med samarbetet är att marknadsföra såväl Borås Stad som Borås.

Kommunikationsavdelningen hade 2017 sju medarbetare. Årets resultat ligger i nivå med budget.

3.4.3 Juridik

Avdelningen ger juridiskt stöd till Kommunstyrelsen, övriga nämnder och vissa av de kommunala bolagen.

Verksamheten visar ett underskott på 222 tkr, på grund av att man under året haft extra övergångskostnader i samband med byte av leverantör för juridiska webbtjänster.

3.4.4 Personaladministration

Kompetens

Verksamheten är väl etablerad i kommunens organisation och är numera en given partner, när det gäller att anordna kompetensutveckling för kommunens personal.

Företagshälsovård

Under året har vi upphandlat företagshälsovård. Det nya avtalet trädde i kraft den 1 september med Feelgood som ny leverantör. De kommer att stötta Borås Stad, dess chefer och medarbetare inom arbetsmiljö med att förebygga ohälsa och få tillbaka sjukskrivna i arbete. Upphandlingen innebar dels ett byte av leverantör och dels förändringar i betalningsflödet. Den centrala styrningen av avsättning till företagshälsovård har tagits bort och istället sker nu betalningarna via löpande faktura direkt till förvaltningarna. Det ger förvaltningarna en större frihet men ställer också krav på fortsatt budgetering. Medel för de förvaltningsövergripande insatserna så som arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud och psykosocial arbetsmiljöscreening kommer även fortsättningsvis att samlas in centralt.

Fackliga företrädare

Av de fackliga företrädarna arbetar 6,65 årsarbetare centralt och är förhandlingsmotparter till Kommunstyrelsen. Kostnaderna för övriga fackliga fördelas på förvaltningarna.

3.4.5 Arkiv

Stadsarkivet är beredande och verkställande organ för arkivmyndigheten med uppgift att bevara vårt gemensamma kulturarv och göra det tillgängligt för allmänheten. Arkivmyndigheten ska genom Stadsarkivet utöva tillsyn över myndigheternas arkivvård och lämna råd och anvisningar. Stadsarkivet är också systemägare och förvaltare för Borås Stads e-arkiv. Arbetet med införandeprojekt och driftsättning av e-arkivet har pågått under 2017 och projektavslut är i februari 2018. För perioden blev det en positiv budgetavvikelse på 1 058 tkr, huvudsakligen beroende på att införandeprojektet för e-arkivet avslutas först under 2018.

3.4.6 Nämnd och styrelseverksamhet

Verksamheten avser kommunalråden, Kommunstyrelsens beslutssammanträden samt övriga

sammanträden. Här ingår även administrativt stöd till kommunalråd och Kommunstyrelsens gruppleddare.

Verksamhetens kostnader överskred budget främst på grund av högre personalkostnader.

3.4.7 Markreserv

Verksamheten omfattar intäkter och kostnader till följd av upplåtelse av kommunal mark för olika ändamål. Intäkterna på ca 22 mnkr omfattar externa arrenden för till exempel jordbruk, anläggningar, samt interna arrende för till exempel kommunens olika idrottsanläggningar. Kostnaderna på 12 mnkr omfattar i huvudsak kapitalkostnader, fastighetsskatt, lantmäteriarenden, saneringar, rivningar samt fastighetsvärderingar. Verksamhetens resultat på 4,3 mnkr påverkas positivt av icke utnyttjad byggbonus om ca 8 mnkr, medan en förlikningsöverenskommelse om 1,3 mnkr och en icke-budgeterad konsultkostnad om 0,7 mnkr påverkar negativt.

3.4.8 Totalförsvaret och samhällsskydd

Verksamheten har 2017 fått ett statsbidrag på 2,3 mnkr. Krisberedskapens syfte är att bistå Borås Stad i krisberedskapsarbete vid extraordinära händelser och vid höjd beredskap. Under 2017 har krisberedskapen allt mer omfattat även civil beredskap som är nära knuten till krisberedskapen. CKS är ansvariga för kommunens centrala krisberedskap och under 2017 har ett förslag tagits fram om Tjänsteman i beredskap, vilket beslutats i Kommunstyrelsen.

Krisberedskapen har under året varit engagerad i övningsverksamhet, utbildning och utveckling av Borås Stads förvaltningar vad gäller krisberedskap.

Här ingår även bidrag till Hemvärnsföreningarna om 39 tkr.

3.4.9 Industrimark

Verksamheten omfattar arrendet för Hälleredsanläggningen, tomträttsverksamheten för industri samt arrendeintäkter för kiosker. I årets resultat för verksamhet industrimark ingår även tomträttsintäkter för flerbostadshus vilket tidigare bokförts under verksamhet bostadsmark därav visas ett positivt resultat.

3.4.10 Bostadsmark

Verksamheten omfattar tomträttsupplåtelse för bostadsändamål och arrende för fritidsbebyggelse. Under 2017 har 42 tomträtter sålts samt några arrendetomter. Försäljningarna från 2016 medför en efterföljande minskning av årets intäkter från tomträttsavgälder respektive arrenden. I årets resultat för verksamhet bostadsmark ingår inte heller tomträttsintäkter för flerbostadshus utan detta har bokförts under verksamhet industrimark vilket medför ett negativt resultat.

3.4.11 Vård och omsorg

FoU Sjuhärad Valfärd bedriver FoU-arbete inom välfärdsområdet med inriktning på sociala frågor inom det kommunala ansvarsområdet. Finansieringen bygger på 13 kronor per kommuninvånare och år, vilket innebär ca 1,4 mnkr för Borås Stads del för 2017.

I resultatet för Vård och omsorg finns också kostnader om 8 861 tkr kopplade till Bemanningseenheten som från 2017 är beläget under kommunstyrelsen. Budgeten ingår i Kommunledningens redovisning.

3.4.12 Koncerninköp

Koncerninköps verksamhet är inriktad på att genomföra koncernövergripande upphandlingar, externa upphandlingar samt uppdragsupphandlingar. Verksamhetens kostnader fördelas ut på interna och externa kunder. Balansering av över-/underskott regleras över åren.

Under året har Koncerninköp varit delaktig i olika utbildningsinsatser som till exempel E-handelsutbildning med 168 anmälda deltagare. Även utbildning för direktupphandlare i direktupphandlingsmodulen genomfördes; nu finns totalt 141 utbildade direktupphandlare.

Antalet elektroniska fakturor har ökat från föregående år och har passerat vårt mål på 75 procent för att nu ligga på 77 procent.

Införandet av samvarudistribution efter inriktningsbeslut har påbörjats. Upphandling av distributionscentral och fordon pågår och kommer att avslutas under 2018.

Olika insatser för nätverkande och erfarenhetsutbyte har genomförts där Koncerninköp har representerat Borås Stad bland annat vid Sveriges Offentliga Inköpars årskonferens (SOI) i Gävle, Upphandlingsdagarna samt Unit4 Connect (Agresso). Ytterligare insatser har genomförts genom medverkan på Nationella nätverk, bland annat Strategisk styrning av inköp och Referensgrupp i upphandlingsfrågor tillsammans med SKL.

På det lokala planet har Koncerninköp deltagit på Näringslivsdagen, i olika lunchmöten arrangerade av Näringslivskontoret, samt möten med lokala leverantörer, för att nämna några.

Avdelningen har haft stor personalomsättning under 2017 och i slutet av året är antalet anställda 14 personer.

Koncerninköp har under året fortsatt sin resa med att ändra sättet vi arbetar. En förändring av hur vi debiterar internt och externt har påbörjats. Det är ett led i att utöka och stabilisera de ökande behoven av upphandlingar utan att markant öka kostnaderna på förvaltningsabonnemangen. Målsättningen är att fördela upphandlingskostnaderna dit där de uppkommer, och att långsiktigt bli självfinansierade, utan behov av förvaltnings- och bolagsabonnemang för att finansiera Koncerninköp. Som en del av utvecklingsarbetet har kommunens förvaltningar och bolag utsett inköpsamordnare för att underlätta kommunikationen inom koncernen.

Koncerninköp har införskaffat ett inköpsanalysverktyg som redogör för avtalstroheten i Borås Stad. Verktöget kommer att lanseras för ansvariga under våren 2018.

Ny koncerninköppolicy och regler samt andra kopplade dokument för Borås Stad är beslutade, och arbetet med att införliva dessa fortsätter 2018. Arbetet för att motverka att oseriösa leverantörer får del av kommunala upphandlingskontrakt pågår i samarbete med CKS.

Inflödet av upphandlingsuppdrag samt ärendenas komplexitet har lett till en ökad arbetsbelastning vilket i sin tur påverkat verksamheten. Prognosen pekar mot att antalet upphandlingsärenden är på väg uppåt.

Koncerninköps ingående balans 2017 var + 310 tkr och utgående balans blev + 1324 tkr. Enligt beräkningar så har e-handeln varit underfinansierad med ca - 428 tkr, dock hamnade utfallet på slutet av året på ca -171 tkr. Detta blev resultatet eftersom Koncerninköp inte har haft några större uppgraderingar på e-handelssystemet 2017 något som kommer ske under år 2018. E-handeln har således täckts med avdelningens övriga medel.

Dessutom har vi haft direkta kostnader på ca 200 tkr för rekryteringar. En vakant tjänst har bidragit till det positiva resultatet. Införskaffandet av inköpsanalysverktyget har endast delvis finansierats under 2017, resterande del på ca 700 tkr finansieras under kommande år.

Arbetet med att få ett ökat inköp av ekologiska livsmedel har intensifierats genom att ekologiska/etiska livsmedel är förkonterade med särskild märkning vid E-handelsinköp. Detta har resulterat i att vi har uppnått 37,9 procent ekologiska produkter vid inköp för Borås Stad. Andelen Svekologiska (svenska

och ekologiska) har ökat från 20,3 till 22,1 procent. Rikssnittet ligger på 20 procent.

Livsmedelsinköpen har genom e-handel kunnat styras mot en ökad avtalstrohet som innebär betydligt bättre använda pengar. Sänkningen med 4,1 procent, från 12,8 procent utanför avtal till 8,7.

Under året har upphandlingar med följande attribut företagits: Tillgänglighet, livscykelkostnad, kollektivsavgiftsliknande villkor och socialt hänsynstagande.

Under år 2017 fortsatte Borås Stad att vara delaktiga i Hållbarhetskollen genom SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) för ett etiskt och socialt uppföljningsarbete vid upphandlingar.

3.4.13 Övrigt

Blå stjärnans djursjukhus har erhållit ett bidrag på 140 tkr för att skapa möjlighet att driva jourverksamhet.

4 Nämndens verksamhet 2

4.1 Kommungemensam verksamhet

4.2 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Statsbidrag					
Avgifter och övriga intäkter	8	7	35	4	-31
Summa intäkter	8	7	35	4	-31
Personal	0	0	0	0	0
Lokaler		-1 937	-1 960	-2 161	-201
Övrigt	-104 156	-105 719	-109 125	-110 038	-913
Kapitalkostnader					
Summa kostnader	-104 156	-107 656	-111 085	-112 199	-1 114
Buffert (endast i budget)					
Nettokostnad	-104 148	-107 649	-111 050	-112 195	-1 145
Kommunbidrag	102 250	106 050	111 050	111 050	0
Resultat efter kommunbidrag	-1 898	-1 599	0	-1 145	-1 145
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Resultat jfr med tillgängliga medel	-1 898	-1 599	0	-1 145	-1 145
Ackumulerat resultat					

Resultatanalys

Kommunbidraget för den Kommungemensamma verksamheten uppgick till 111 050 tkr medan nettokostnaden slutade på 112 195 tkr, dvs 1 145 tkr högre än budgeterat. Budgetavvikelsen förklaras med att det har varit högre kostnader till Västtrafik då fler personer som är 65 år och äldre väljer att hämta ut sina busskort och nyttja kollektivtrafiken, högre hyreskostnader än budgeterat samt högre kostnader för brandskyddsutbildning.

4.3 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnad

Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Övrig gemensam verksamhet					
Intäkter	0	0	35	0	-35
Kostnader	-111	-113	-114	-114	0
Resultat	-111	-113	-79	-114	-35
Bidrag till samarbetsorganisationer					
Intäkter					
Kostnader	-15 696	-16 023	-16 864	-16 873	-9
Resultat	-15 696	-16 023	-16 864	-16 873	-9
Näringslivsfrämjande åtgärder					
Intäkter					
Kostnader	-2 523	-3 137	-1 960	-2 161	-201
Resultat	-2 523	-3 137	-1 960	-2 161	-201
Räddningstjänst					
Intäkter					
Kostnader	-74 208	-76 142	-79 447	-79 707	-260
Resultat	-74 208	-76 142	-79 447	-79 707	-260
Kommunikationer					
Intäkter					
Kostnader	-11 618	-12 241	-12 700	-13 344	-644
Resultat	-11 618	-12 241	-12 700	-13 344	-644
Ekonomiskt bistånd					
Intäkter	8	7	0	4	4
Kostnader					
Resultat	8	7	0	4	4
Totalt					
Intäkter	8	7	35	4	-31
Kostnader	-104 156	-107 656	-111 085	-112 199	-1 114
Resultat	-104 148	-107 649	-111 050	-112 195	-1 145

4.4 Verksamhetsanalys

4.4.1 Övrig gemensam verksamhet

Erlagda avgifter för upphovsmannarätt (i huvudsak stadens utnyttjande av upphovsrättsskyddad musik) ligger något över budget.

4.4.2 Bidrag till samarbetsorganisationer

Utfallet för bidragen till samarbetsorganisationer uppgår till 9 tkr mer än budgeterat. Utfallet uppgick till 16 873 tkr. Utfallet består av bidrag till SKL på 2 756 tkr, Sjuhäradsbygdens kommunalförbund på 8 507 tkr samt Navet på 5 610 tkr.

4.4.3 Näringslivsfrämjande åtgärder

Den kommungemensamma verksamhetens resultat för näringslivsfrämjande åtgärder uppgår till -2 161 tkr vilket är 201 tkr mer än budget och avser hyra för Proteko.

4.4.4 Räddningstjänst

Kommunerna Borås, Bollebygd, Svenljunga, Tranemo, Mark och Ulricehamn har bildat ett räddningstjänstförbund, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, som ska svara för räddningstjänsten inom området.

Kostnaderna för räddningstjänsten för Borås Stads del 2017 uppgick till 79,7 mnkr, varav 1,3 mnkr avser vattendykverksamheten. Verksamheten redovisar en avvikelse på -0,3 mnkr.

4.4.5 Kommunikationer

Borås Stad gör tillköp av kollektivtrafiken som gör att alla periodkort i kommunen har samma pris, att färdtjänstberättigade reser gratis och att personer som är 65 år och äldre åker gratis under lågtrafikperioder.

Totalt hamnade kostnaderna 2017 på 13,3 mnkr, vilket var 0,6 mnkr högre än budget. Kostnaderna har blivit högre då fler personer väljer att hämta ut seniorkort och nyttja kollektivtrafiken samt ej budgeterad kostnad för den nya tjänsten Flextrafik.

4.4.6 Ekonomiskt bistånd

Verksamheten budgeteras ej, men har under 2017 genererat intäkter på 4 tkr.

5 Verksamhetsmätt

5.1 Sysselsättning

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2015	Årsutfall 2016	Budget 2017	Årsutfall 2017
Sysselsättningsgrad (20-64 år), %.		78	78	79

5.2 Handel

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2015	Årsutfall 2016	Budget 2017	Årsutfall 2017
Handelsindex - attraktiv handel.		111	109	102

6 Investeringar

Investeringsprojekt

Tkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2016	Utgift 2017	Återstår
Utbyggnad av Viared Västra	316 700	301 162	10 700	4 838
Utbyggnad av Viared Norra	50 000	46 741	90	3 169
Utbyggnad av Nordskogen	40 000	37 122	1 500	1 378
Utbyggnad av övriga industriområden	75 000	0	0	75 000
Utbyggnad av bostadsområden	30 000	5 846	107	24 047
Inköp av fastigheter	120 000	13 714	1 400	104 886
Summa	631 700	404 585	13 797	213 318

Försäljning

Tkr	Försäljning 2016	Försäljning 2017	Summa försäljning
Försäljning av industritomter (exploatering)	-39 600	-65 339	-104 939
Försäljning av bostadstomter (exploatering)	-16 900	-2 115	-19 015
Försäljning av övriga fastigheter	-19 600	-34 088	-53 688
Summa	-76 100	-101 542	-177 642

Analys

Utbyggnad av industriområden pågår i Viared Västra.

Utbyggnad för bostadsområden avser i huvudsak lantmäteriatgärder i samband med bostadsexploatering i Sparsör.

Inköp av fastigheter avser bl a mark för förskola på Hässleholmen och delbetalning för fastighet i Gånghester.

Försäljning av industritomter avser tre tomter i Viared.

Försäljning av bostadstomter avser tre stycken tomter på Kelvingatan.

Försäljning av övriga fastigheter avser bl a 20 småhustomter, några arrendetomter, scoutstugan i Dalsjöfors, mark för mottagningsstation i Kyllareds motet och en verksamhetstomt på Byttorp. Det har även sålts cirka 42 stycken tomträtter för småhus under året.